

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar miljö- och jordbruksutskottet regeringens förslag i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1) inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel och motioner med dels ett alternativt budgetförslag från Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna, dels ett alternativt budgetförslag från Sverigedemokraterna. Utskottet behandlar även andra motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014.

Den 3 december fastställde riksdagen utgiftsramen för utgiftsområde 23 till 15 656 027 000 kronor. I detta betänkande tillstyrker utskottet att riksdagen anvisar anslagen i enlighet med Moderaternas, Centerpartiets, Folkpartiets och Kristdemokraternas förslag om fördelning av anslag och anslagsvillkor inom utgiftsområde 23. I övrigt tillstyrker utskottet att riksdagen anvisar anslagen i enlighet med regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden om framtida anslag som regeringen har begärt. Utskottet tillstyrker även det nya mål för utgiftsområdet som regeringen föreslår. Övriga motionsförslag avstyrks.

Utskottet har följt upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för utgiftsområdet. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad utskottet anför i detta avsnitt.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet respektive Sverigedemokraterna har avstått från ställningstagande i anslagsbeslutet och redovisar i stället sina ställningstaganden i var sitt särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	7
Ärendet och dess beredning.....	7
Budgetprocessen i riksdagen.....	7
Betänkandets disposition.....	8
Utskottets överväganden.....	9
Målen för utgiftsområde 23.....	9
Propositionen.....	9
Utskottets ställningstagande.....	9
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 23.....	10
Anslag inom utgiftsområde 23.....	13
1:1 Skogsstyrelsen.....	13
1:2 Insatser för skogsbruket.....	14
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt.....	16
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet.....	16
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.....	16
1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar.....	16
1:7 Ersättning för viltskador m.m.....	17
1:8 Statens jordbruksverk.....	18
1:9 Bekämpande av växtskadegörare.....	19
1:10 Gårdsstöd m.m.....	19
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.....	19
1:12 Finansiella korrigeringar m.m.....	20
1:13 Strukturstöd till fisket m.m.....	20
1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.....	20
1:15 Livsmedelsverket.....	21
1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor.....	23
1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.....	26
1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.....	26
1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.....	29
1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket.....	30
1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.....	31
1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.....	31
1:23 Främjande av rennäringen m.m.....	32
1:24 Sveriges lantbruksuniversitet.....	32
1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.....	34
1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien.....	36
Nya anslag.....	36
Utskottets ställningstagande.....	41
Särskilda yttranden.....	46
1. Anslag inom utgiftsområde 23, punkt 3 (S, MP, V).....	46
2. Anslag inom utgiftsområde 23, punkt 3 (SD).....	51
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	56

Propositionen	56
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	57
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	63
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets anslagsförslag	65
<i>Bilaga 4</i>	
Uppföljning av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 23	
Areella näringar, landsbygd och livsmedel	67

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Målen för utgiftsområde 23

Riksdagen godkänner det mål för utgiftsområde 23 som regeringen föreslår och godkänner att de tidigare målen för utgiftsområde 23 upphör att gälla. Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:1 utgiftsområde 23 punkterna 1 och 2.

2. Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 23

Riksdagen godkänner vad miljö- och jordbruksutskottet har anfört om utskottets uppföljning av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 23.

3. Anslag inom utgiftsområde 23

a) Anslagen för 2015

Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 23 enligt utskottets förslag i bilaga 3. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2014/15:2358 av Per Bill m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 8, 2014/15:2454 av Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, FP) yrkandena 31 och 32 samt 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkandena 1–3, 5 och 19, bifaller delvis proposition 2014/15:1 utgiftsområde 23 punkt 11 och avslår motionerna 2014/15:306 av Cecilia Widegren (M) yrkande 10, 2014/15:450 av Borian Åberg (M), 2014/15:609 av Pia Hallström (M) yrkande 1, 2014/15:765 av Agneta Gille (S), 2014/15:904 av Tomas Tobé och Margareta B Kjellin (M), 2014/15:1063 av Betty Malmberg (M), 2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 3, 2014/15:1216 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 2, 2014/15:1247 av Sten Bergheden (M) yrkande 2, 2014/15:1250 av Sten Bergheden (M) yrkande 2, 2014/15:1282 av Sten Bergheden (M) yrkandena 1 och 3, 2014/15:1356 av Kristina Yngwe (C) yrkande 4, 2014/15:1553 av Josef Fransson (SD), 2014/15:1676 av Penilla Gunther och Magnus Oscarsson (KD), 2014/15:1793 av Daniel Bäckström och Eskil Erlandsson (C), 2014/15:1804 av Solveig Zander (C) yrkande 1, 2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkandena 18 och 20, 2014/15:2101 av Pavel Gamov (SD), 2014/15:2334 av Saila Quicklund (M), 2014/15:2386 av Mikael Oscarsson (KD) yrkandena 1 och 2,

2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C) yrkande 7,
2014/15:2467 av Per Bill (M),
2014/15:2543 av Eskil Erlandsson (C) yrkande 6,
2014/15:2544 av Lena Ek (C) yrkandena 5–7,
2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 3 och 4,
2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkandena 2 och 7.2,
2014/15:2667 av Martin Kinnunen och Josef Fransson (SD),
2014/15:2672 av Runar Filper m.fl. (SD),
2014/15:2756 av Elin Lundgren m.fl. (S),
2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 1,
2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkande 12,
2014/15:2785 av Anders Forsberg m.fl. (SD),
2014/15:2831 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 4,
2014/15:2890 av Martin Kinnunen m.fl. (SD),
2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 1, 5 och 14,
2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 1 och
2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 6.

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att

1. under 2015 för anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 37 000 000 kronor 2016, 37 000 000 kronor 2017 och 46 000 000 kronor 2018–2022,
2. för 2015 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 5 000 000 kronor för Viltvårdsfonden,
3. under 2015 för anslaget 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 55 000 000 kronor 2016 och 39 000 000 kronor 2017,
4. under 2015 för anslaget 1:13 Strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 194 000 000 kronor 2016–2023,
5. under 2015 för anslaget 1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 915 000 000 kronor 2016–2023,
6. under 2015 för anslaget 1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 13 306 115 000 kronor 2016–2022,
7. under 2015 för anslaget 1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 681 705 000 kronor 2016–2022,

8. under 2015 för anslaget 1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 400 000 000 kronor 2016–2021. Därmed bifaller riksdagen proposition 2014/15:1 utgiftsområde 23 punkterna 3–10.

Stockholm den 15 december 2014

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S)*, Lena Ek (C), Ulf Berg (M), Isak From (S)*, Johan Hultberg (M), Maria Strömkvist (S)*, Martin Kinnunen (SD)*, Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S)*, Stina Bergström (MP)*, Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S)*, Fredrik Malm (FP), Jens Holm (V)*, Magnus Oscarsson (KD), Marianne Pettersson (S)* och Runar Filper (SD)*.

* Avstår från ställningstagande under punkt 3, se särskilt yttrande.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas regeringens budgetproposition 2014/15:1 i de delar som gäller utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel samt motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014. Bland dem återfinns Moderaternas, Centerpartiets, Folkpartiets och Kristdemokraternas gemensamma alternativa budgetförslag och Sverigedemokraternas alternativa budgetförslag. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1.

I bilaga 2 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2015 och de avvikelser från dessa som Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna respektive Sverigedemokraterna föreslår i sina anslagsmotioner. I bilaga 3 återfinns utskottets förslag till anslagsfördelning.

I betänkandet behandlas vidare utskottets uppföljning av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 23 för 2014, se bilaga 4.

Representanter för Statens jordbruksverk informerade den 13 november 2014 om situationen för de svenska mjölkproducenterna och vissa andra aktuella frågor.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i första steget i budgetprocessen fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Riksdagen har, med bifall till Moderaternas, Centerpartiets, Folkpartiets och Kristdemokraternas budgetförslag, bestämt utgiftsramen för 2015 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel till 15 656 027 000 kronor (prop. 2014/15:1, bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29). I detta ärende ska miljö- och jordbruksutskottet föreslå för riksdagen hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen. Riksdagens ställningstagande till anslag för utgiftsområdet ska göras genom ett beslut (11 kap. 18 § riksdagsordningen).

Utskottets uppföljning och utvärdering

Miljö- och jordbruksutskottet har som fortsättning på föregående års uppföljning beslutat att följa upp och analysera regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och

livsmedel för 2014. Uppföljningen redovisas i sin helhet i bilaga 4. Utskottets bedömning finns under avsnittet Utskottets överväganden.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att målet för utgiftsområdet och regeringens resultatredovisning behandlas först. Därefter behandlas de förslag i budgetpropositionen och motioner som gäller anslag inom utgiftsområde 23.

Utskottets överväganden

Målen för utgiftsområde 23

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner det mål för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel som regeringen föreslår.

Propositionen

Regeringen föreslår att målet för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel är

- att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och till att naturresurserna används hållbart.

Regeringen föreslår vidare att följande mål för utgiftsområdet enligt visionen om att bruka utan att förbruka ska upphöra att gälla:

- Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald (prop. 2010/11:1, bet. 2010/11: MJU2, rskr. 2010/11:120).
- De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion (prop. 2010/11:1, bet. 2010/2011: MJU2, rskr. 2010/11:120).
- De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik (prop. 2010/11:1, bet. 2010/2011: MJU2, rskr. 2010/11:120)
- De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling (prop. 2011/12:1, bet. 2011/2012: MJU2, rskr. 2011/12:100).

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ett nytt övergripande mål för att tydliggöra regeringens prioriteringar inom området och att den tidigare strukturen upphör.

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 23

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner vad utskottet har anfört om regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 23.

Bakgrund

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen beslutat. Som en del i utskottens löpande uppföljning beslutade miljö- och jordbruksutskottet den 13 mars 2014 att följa upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2015 för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Den 14 oktober 2014 bekräftade utskottet det tidigare beslutet om att genomföra uppföljningarna.

Uppföljningarna har genomförts av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp. Syftet har varit att ta fram ett beslutsunderlag inför behandlingen av budgetpropositionen för 2015 och att ge utskottet ett underlag för den fortsatta dialogen med regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen. En utgångspunkt för gruppens arbete har varit att det ska vara möjligt för utskottet att följa kopplingen mellan mål, gjorda insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag för att kunna göra prioriteringar i beredningen av regeringens budgetförslag och genomföra arbetet med uppföljning och utvärdering i enlighet med regeringsformen. Uppföljnings- och utvärderingsgruppens rapport för utgiftsområde 23 redovisas i bilaga 4 i detta betänkande.

Regeringen lämnar i budgetpropositionen för 2015 resultatredovisningen för 2014 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt den föregående regeringens vision om att bruka utan att förbruka. Visionen var indelad i de ovannämnda fyra övergripande målen som nu föreslås upphöra.

Utskottets ställningstagande

Utvecklingsarbete om ekonomisk styrning och regeringens resultatredovisning

Utskottet konstaterar att det pågår ett utvecklingsarbete om den ekonomiska styrningen. Detta gäller både generellt inom Regeringskansliet och specifikt inom Landsbygdsdepartementet. Fokus för arbetet är en utvecklad resultatredovisning från regeringen till riksdagen. Utskottet har haft en bra dialog om bl.a. resultatredovisningen för utgiftsområde 23 med tidigare regeringar. Utskottet ser positivt på den fortlöpande dialogen mellan

departementet och utskottet, och utskottet är angeläget om att dialogen vidmakthålls och utvecklas även efter den aviserade departementsförändringen.

Utskottet noterar att ett flertal resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder enligt utskottets önskemål har tillkommit för fler områden än i den föregående budgetpropositionen. Förändringar har också gjorts vad gäller vilka resultat som redovisas. Det här är positiva förändringar som totalt sett gör det enklare att följa resultatutvecklingen och måluppfyllelsen för utgiftsområde 23.

Regeringen föreslår i årets budgetproposition ett nytt mål för utgiftsområdet, men resultatredovisningen för 2013 utgår från de mål som riksdagen tidigare har beslutat för utgiftsområdet eftersom man på grund av den korta beredningstiden inte hunnit revidera redovisningen så att den är anpassad för regeringens politik.

Enligt utskottet är det viktigt att relevanta indikatorer tas fram för det föreslagna nya målet för utgiftsområdet. Indikatorerna bör i första hand vara indikatorer för uppnådda resultat, inte för insatser eller omvärldsförändringar. För att kunna följa den långsiktiga resultatutvecklingen inom utgiftsområdet bör relevanta indikatorer redovisas även fortsättningsvis. Utskottet välkomnar att regeringen i årets budgetproposition har bytt ut en del statistik mot sådan som gör det möjligt att redovisa längre tidsserier.

Arbetet med att tydliggöra sambandet mellan mål, statliga insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag bör enligt utskottet fortsätta. En viktig del av det fortsatta utvecklingsarbetet i syfte att öka mål- och resultatredovisningens relevans som underlag för riksdagens budgetbeslut är att tydligare knyta redovisningen av resultat till de olika anslagen.

Redovisade resultat för jordbruksområdet

Utskottet konstaterar att olika stöd, t.ex. gårdsstödet, alltså har stor betydelse för att upprätthålla inkomsterna inom det svenska jordbruket. Antalet mjölkkor, slaktsvin och smågrisar minskade relativt kraftigt under perioden 2005–2013, även om antalet smågrisar ökade mellan 2012 och 2013. Regeringen lyfter fram att jordbrukssektorn genomgår stora förändringar, med bl.a. allt större jordbruksföretag och ökad internationell konkurrens inom livsmedelsindustri och handel. Utskottet noterar att regeringen bedömer att det därför behövs en ny samlad strategi för att stärka jordbrukssektorns konkurrenskraft. Konkurrenskraftsutredningen (L 2013:01) har i uppdrag att utreda möjligheterna för en framtida livskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion. Utskottet menar att det är viktigt att redan nu beakta behovet av att kunna följa upp resultatet av de åtgärder som kommer att vidtas.

Informationen om ekologiskt jordbruk har utvecklats i årets budgetproposition i och med att ekologisk produktion och konsumtion ges en egen rubrik och tillhörande indikatorer för att följa resultatutvecklingen. Utskottet noterar den positiva utvecklingen när det gäller ökningen av både

den ekologiska odlingen och av marknaden för ekologiska produkter. Det nya landsbygdsprogrammet kommer, enligt utskottet, att ha en stor betydelse för en fortsatt utveckling av den ekologiska produktionen och konsumtionen.

Åtgärder för att minska jordbrukets administrativa kostnader har varit framgångsrika. Kostnaderna minskade med 42 procent under perioden 2006–2012 enligt regeringens redovisning. Utskottet delar regeringens bedömning att regelförenklingar är en viktig utgångspunkt både i nationella regelverk och i förhandlingar om EU-regelverk, t.ex. den nationella utformningen av gårdsstödet för den nya budgetperioden 2014–2020. Det är viktigt att jordbrukarnas administrativa kostnader begränsas så långt det är möjligt samtidigt som syftet med regelverket inte äventyras.

Redovisade resultat för fiskeområdet

Havs- och fiskeriprogrammet för perioden 2014–2020 ska främja såväl långsiktigt hållbara fiskbestånd som ökad konkurrenskraft för företag med koppling till fiske- och vattenbrukssektorn. Utskottet välkomnar att programmet också kommer att inkludera finansiering av åtgärder som ska underlätta genomförandet av EU:s nya fiskeripolitik, bl.a. det successiva införandet av ett utkastförbud, och även göra det möjligt att genomföra vissa av EU:s miljödirektiv, t.ex. havsmiljödirektivet. Utskottet anser att det är positivt att antalet bestånd inom biologiskt säkra gränser ökar. Det är enligt utskottets mening viktigt att minska företagens administrativa kostnader inom fiskeområdet utan att syftet med regelverket äventyras. Det är också viktigt att ta till vara de möjligheter som genomförandet av det nya regelverket för den gemensamma fiskeripolitiken skapar.

Redovisade resultat för livsmedelsområdet

Utskottet noterar att årets resultatredovisning innehåller resultatindikatorer för offentlig kontroll i livsmedelskedjan, vilket gör det enklare att bedöma resultatutvecklingen inom området. Vissa brister kvarstår dock, t.ex. avsaknaden av indikatorer som inriktas på konsumentbeteende. Utskottet anser att arbetet med att öka kontrollen av redligheten i livsmedelshanteringen är fortsatt angeläget, eftersom fusk med ingredienser och märkning är helt oacceptabelt. Det vore, enligt utskottets mening, värdefullt om regeringen kunde återkomma och redogöra för vilka resultat som Livsmedelsverkets resursförstärkning för att motverka livsmedelsfusk ledde till. Även arbetet med att stärka samordningen av livsmedelskontrollen för att likrikta och ytterligare riskbasera kontrollen bör fortsätta.

I årets budgetproposition redovisas statistik om småskalig livsmedelsproduktion, vilket är mycket positivt. Utskottet noterar att antalet företag inom den småskaliga livsmedelsproduktionen fortsätter att öka. Det är, enligt utskottets mening, alltför viktigt att uppmärksamma frågor om regelverk och livsmedelskontroll som bl.a. har lyfts fram i utskottets tidigare uppföljningar av småskalig livsmedelsproduktion, samt att regeringen i budgetpropositionen

årligen redovisar vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av utskottets uppföljningar.

Redovisade resultat för landsbygdsprogrammet

Enligt utskottet är det glädjande att de iakttagelser som framfördes i miljö- och jordbruksutskottets och näringsutskottets utvärdering av delar av landsbygdsprogrammet har beaktats vid utformningen av det nya programmet för 2014–2020. Det är viktigt att de synpunkter som tidigare har uppmärksammat av utskotten beaktas både i slutfasen av framtagandet av det nya landsbygdsprogrammet och därefter i det fortlöpande arbetet.

Anslag inom utgiftsområde 23

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel i enlighet med alternativa budgetförslag från Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna och i enlighet med vad utskottet föreslår i detta betänkande. I övrigt anvisar riksdagen anslagen i enlighet med regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Sverigedemokraternas alternativa förslag till anslagsfördelning och yrkanden om nya anslag inom utgiftsområdet m.m. avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S, MP, V) och 2 (SD).

1:1 Skogsstyrelsen

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 406 278 000 kronor för 2015 till anslaget 1:1 Skogsstyrelsen.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för Skogsstyrelsens förvaltningsutgifter. Anslaget ska även få användas för utgifter för att medfinansiera insatser enligt rådets förordning (EG) nr 1698/2005 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Skogsstyrelsens offentligrättsliga verksamhet utgörs av att avgifter tas emot från statliga myndigheter och affärsverk vid handel med skogsodlingsmaterial (kontroll av frö- och planthandel). Skogsstyrelsen bedriver uppdragsverksamhet som i huvudsak finansieras genom avgifter. Undantag är vissa arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Avgiftsintäkterna får disponeras av Skogsstyrelsen.

Förstärkningen av de instrument som disponeras av Skogsstyrelsen för skydd av skog medför ökade utgifter på anslaget. Regeringen föreslår därför att anslaget tillförs 7 000 000 kronor som nivåhöjning. Skogsbranden i

Västmanlands län i augusti 2014 medför ökade utgifter för anslaget. Regeringen föreslår därför att anslaget ökas med 8 000 000 kronor 2015.

Motionerna

I den gemensamma partimotionen 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 1 i denna del anføres att anslaget bör minska med 7 000 000 kronor i förhållande till regeringens förslag.

I motion 2014/15:2890 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) i denna del anføres att anslaget bör höjas med 50 000 000 kronor för att Skogsstyrelsen i högre utsträckning ska kunna bistå markägare med rådgivning.

Kompletterande uppgifter

Av propositionen framgår att Skogsstyrelsen har ny- och vidareutvecklat flera e-tjänster som riktar sig mot olika målgrupper. Inom ramen för arbetet med samverkande e-förvaltning ska länsstyrelserna i samverkan med Skogsstyrelsen utveckla en gemensam inlämningsfunktion. Syftet med detta ska vara att skapa enkelhet, helhetssyn och nytta för skogsägarna och en effektivare förvaltning hos myndigheterna med utgångspunkt i förordning (2013:44) om en gemensam inlämningsfunktion för skogsägare. Skogsstyrelsen har också gjort en genomlysning av vilka möjligheter till förenkling i regelverket som finns, och förslagen har remissbehandlats. De flesta förslag har genomförts genom beslut om ändring i lag, förordningar och föreskrifter.

Vidare framgår av propositionen att det under ledning av Skogsstyrelsen har arbetats fram målbilder för god miljöhänsyn inom skogssektorn i projektet Dialog om miljöhänsyn. Under projektiden har en översyn gjorts av föreskrifter och allmänna råd med prioritering av miljöhänsyn och artskydd. Skogsstyrelsen har även arbetat för att göra skogsvårdslagens krav på miljöhänsyn tydligare genom utveckling av praxis. Förelägganden om skogsvårdsåtgärder och förbud enligt 30 § skogsvårdslagen (1979:429) har ökat.

1:2 Insatser för skogsbruket

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 366 373 000 kronor för 2015 till anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för stöd till vissa åtgärder inom skogsbruket och ska finansiera natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket samt åtgärder för att anlägga och vårda ädellövskog. Anslaget bör även få användas för att täcka utgifter för biotopskydd och naturvårdsavtal. Anslaget ska enligt förslaget även få

användas för utgifter för att upprätta renbruksplaner och till att medfinansiera skogsträdsförädling. Vidare bör anslaget få användas för vissa administrationskostnader hos Skogsstyrelsen.

Enligt propositionen bör de instrument som disponeras av Skogsstyrelsen för skydd av skog förstärkas. Regeringen anser därför att anslaget bör tillföras 100 000 000 kronor som en nivåhöjning. Med anledning av skogsbranden i augusti 2014 i Västmanlands län bör åtgärder vidtas för att stödja drabbade skogsägare och övriga berörda. Det är ännu inte möjligt att fullt ut uppskatta de slutliga konsekvenserna av branden. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 27 000 000 kronor för 2015 med anledning av branden.

Det bör vara möjligt att ingå ekonomiska åtaganden som under kommande år medför utgifter när det gäller hanteringen av vissa bidrag och ersättningar till skogsägare och för att skapa goda förutsättningar för fleråriga naturvårdsprojekt. Regeringen föreslår därför att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 37 000 000 kronor 2016, 37 000 000 kronor 2017 och 46 000 000 kronor 2018–2022.

Motionerna

I den gemensamma partimotionen 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 1 i denna del föreslås att anslaget minskas med 100 000 000 kronor.

Enligt motion 2014/15:2890 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) i denna del bör anslaget förstärkas med 20 000 000 kronor, bl.a. för åtgärder med anledning av skogsbranden i Västmanlands län i augusti 2014.

Kompletterande uppgifter

Som framgår av propositionen startade sommaren 2014 en skogsbrand i Västmanlands län som utvecklades till den största skogsbrand som inträffat i Sverige i modern tid. Skogsbranden har inneburit omvälvande förändringar och förluster för dem som har drabbats. I propositionen föreslås att Skogsstyrelsen tilldelas 28 000 000 kronor 2014 och man beräknar en ökning på 27 000 000 kronor 2015 för åtgärder med anledning av branden. Medlen tilldelas Skogsstyrelsen, men åtgärder kommer även att vidtas på andra myndigheters områden varvid medel kommer att överföras till dessa. Vidare föreslås i propositionen en förstärkning av Skogsstyrelsens förvaltningsanslag med 8 000 000 kronor för 2014 och 8 000 000 kronor för 2015 eftersom det kommer att finnas ett ökat behov av bl.a. rådgivning och information från myndigheterna med anledning av branden.

1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 115 921 000 kronor för 2015 till anslaget 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för Statens veterinärmedicinska anstalts förvaltningsutgifter. Avgiftsintäkterna från avgiftsbelagd verksamhet ska enligt förslaget få disponeras av Statens veterinärmedicinska anstalt.

1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 107 074 000 kronor för 2015 till anslaget 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för ersättning för veterinär service. Anslaget ska även få användas för utgifter för att minska veterinärkostnaderna för företag med avlägset belägen djurhållning när det gäller livsmedelsproducerande djur.

Jordbruksverket ska enligt förslaget få disponera avgiftsintäkterna från avgiftsbelagd verksamhet.

Motionen

Enligt den gemensamma partimotionen 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 1 i denna del bör anslaget minska med 5 000 000 kronor.

1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 13 433 000 kronor för 2015 till anslaget 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för förebyggande hälsokontroll och djursjukdatasystem. Syftet med detta är att begränsa skadeverkningarna av sådana djursjukdomar som bara smittar mellan djur och sådana som kan smitta både djur och människor. Anslaget ska även få användas till djurskyddsfrämjande åtgärder.

1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 124 349 000 kronor för 2015 till anslaget 1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för bekämpande av och beredskap mot smittsamma husdjursjukdomar när ersättning lämnas enligt epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), lagen (2006:806) om provtagning på djur m.m. eller författningar meddelade med stöd av dessa lagar. Anslaget ska även få användas för statsbidrag till obduktionsverksamhet, för utveckling och genomförande av

sjukdomskontroller och för genomförande av EU-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel. Anslaget ska även få användas för utgifter för nationell medfinansiering av sådana kontrollprogram som Sverige enligt EU:s krav är skyldigt att göra.

1:7 Ersättning för viltskador m.m.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 57 778 000 kronor för 2015 till anslaget 1:7 Ersättningar för viltskador m.m. Regeringen föreslår att anslaget tillförs 20 000 000 kronor för att åtgärder ska kunna vidtas för att förebygga konflikter kring rovdjur.

Anslaget ska få användas för utgifter för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada. När det gäller förebyggande åtgärder mot skador i fisket orsakade av säl, ska enligt propositionen anslaget användas som nationell offentlig medfinansiering av åtgärder inom ramen för Havs- och fiskeriprogrammet för 2014–2020.

Jägare är enligt 49 § jaktförordningen (1987:905) skyldiga att betala viltvårdsavgift på 300 kronor per år till Viltvårdsfonden. Medlen ur fonden används för att främja viltvården och andra liknande ändamål som är förenliga med jaktlagens syfte. Jaktåret omfattar tiden den 1 juli–30 juni. Merparten av viltvårdsavgifterna betalas till fonden i början av jaktåret medan utgifterna är fördelade över kalenderåret. Enligt förslaget bör regeringen därför bemyndigas att under 2015 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 5 000 000 kronor för Viltvårdsfonden.

Motionerna

I den gemensamma partimotionen 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 1 i denna del anförs att anslaget bör minska med 20 000 000 kronor. Enligt yrkande 19 i motionen bör dagens ersättningsnivåer till dem som får sina tamdjur rivna och dödade av rovdjur ses över.

I motion 2014/15:1793 av Daniel Bäckström och Eskil Erlandsson (båda C) anförs att det bör lämnas ett ekonomiskt stöd till hundägare för kostnaden för skyddsväst till jakthundar i områden med varg.

Kompletterande uppgifter

Som nämnts ovan ska anslaget enligt propositionen användas som nationell offentlig medfinansiering av åtgärder inom ramen för Havs- och fiskeriprogrammet för 2014–2020 när det gäller förebyggande åtgärder mot skador i fisket orsakade av säl. Enligt uppgift från Landsbygdsdepartementet är programmet ännu inte godkänt av EU-kommissionen. Ett godkännande väntas tidigast under sommaren 2015. Enligt departementet hindrar utformningen av ändamålet för anslaget i propositionen stöd för förebyggande av sälskador till dess att programmet är godkänt.

1:8 Statens jordbruksverk

Propositionen

I budgetpropositionen föreslås att riksdagen anvisar 519 086 000 kronor för 2015 till anslaget 1:8 Statens jordbruksverk. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 18 000 000 kronor 2015 och därefter 8 000 000 kronor årligen för arbete med miljöfrågor.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för Statens jordbruksverks förvaltningsutgifter. Anslaget ska även få användas för utgifter för Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård och för utgifter för Centrala djurförsöksetiska nämnden.

Jordbruksverket får disponera intäkterna från avgifter inom områdena Tillsyn, Djur, Växt, Utsäde, Vatten och Tjänsteexport.

Motionerna

I den gemensamma partimotionen 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) i denna del föreslås att anslaget minskar med 18 000 000 kronor.

I motion 2014/15:2890 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) i denna del föreslås att anslaget ökar med 55 000 000 kronor. För att höja djurens status i samhället, utvärdera regelverk och all verksamhet som inbegriper djur vill Sverigedemokraterna inrätta en djurskyddsombudsman inom Statens jordbruksverk. Arbetet med att begränsa antalet djurförsök är viktigt. För att stärka arbetet vill Sverigedemokraterna avsätta medel för att inrätta ett 3R-center (Replace, Reduce, Refine). Även i motion 2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) yrkade 12 anförs att en nationell djurskyddsombudsman bör inrättas, bl.a. för att främja husdjurs välbefinnande.

Kompletterande uppgifter

Enligt budgetpropositionen är ett gott djurskydd en angelägen fråga. Att behandla djuren väl är ett etiskt ansvar. Regeringen avser att arbeta kontinuerligt för ett gott skydd för djuren, såväl här hemma i Sverige som för djur utanför Sveriges gränser, med tydliga krav på att djurhållningen ska ge djuren möjlighet att få utlopp för sitt naturliga beteende och att beteendestörningar ska förebyggas. För att kunna säkerställa att samhället kan ingripa när en person brister i sitt ansvar för djur är det väsentligt med en väl fungerande djurskyddskontroll. En stark djurskyddskontroll bidrar också till att upprätthålla allmänhetens förtroende för hur den svenska djurhållningen bedrivs generellt.

Det är enligt budgetpropositionen angeläget att samla kompetens om alternativa metoder till djurförsök, s.k. 3R-frågor. I syfte att säkerställa att försöksdjur används i enlighet med de tre R:ens princip (dvs. att ersätta, att begränsa och att förfina djurförsöken) kommer det 3R-center som enligt tidigare beslut ska bildas på Jordbruksverket 2015 att få en viktig roll. Centret kommer att ha till uppgift att bidra till samordning av området, insamling och

spridning av information till berörda parter, bl.a. genom att stödja de djurförsöksetiska nämnderna i sitt arbete. Genom ett beslut den 20 november 2014 uppdrog regeringen åt Statens jordbruksverk att inleda bildandet av ett kompetenscentrum för 3R-frågor.

1:9 Bekämpande av växtskadegörare

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 5 000 000 kronor för 2015 till anslaget 1:9 Bekämpande av växtskadegörare.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för åtgärder mot växtskadegörare och för att ersätta enskilda för skada till följd av sådana åtgärder enligt växtskyddslagen (1972:318). Utgifter för beredskapsåtgärder, akuta skyddsåtgärder, marknadskontroller, inventeringar m.m. mot karantänsskadegörare finansieras också med detta anslag liksom undersökningar av växtprover som överlämnas av Jordbruksverket för laboratoriemässig diagnostisering. Vidare ska anslaget få användas till internationellt engagemang inom området bekämpande av växtskadegörare. Slutligen ska anslaget få användas för utgifter för verifiering av de svenska skyddade zonerna.

1:10 Gårdsstöd m.m.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 6 097 400 000 kronor för 2015 till anslaget 1:10 Gårdsstöd m.m.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för gårdsstöd och för andra åtgärder inom den första pelaren av den gemensamma jordbrukspolitiken. Anslaget ska även få användas för bidrag från EU för bekämpande av djursjukdomar.

1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 129 000 000 kronor för 2015 till anslaget 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för offentlig lagring, övrig intervention, stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag, fiberberedning och exportbidrag.

Ett av de områden som anslaget ska få användas till är stöd till producentorganisationer inom frukt- och grönsakssektorn. Stöden ges inom fleråriga verksamhetsprogram. Efter ett beslut om stöd görs betalningarna till stödmottagarna under påföljande år. Denna stödform innebär att beslut om stödutbetalningar för kommande år behöver kunna fattas. Regeringen bör därför enligt förslaget bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 55 000 000 kronor 2016 och 39 000 000 kronor 2017.

1:12 Finansiella korrigeringar m.m.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 75 472 000 kronor för 2015 till anslaget 1:12 Finansiella korrigeringar m.m.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för eventuella finansiella korrigeringar och straffavgifter som Europeiska kommissionen kan komma att ålägga Sverige efter granskning av Sveriges utnyttjande av EU:s jordbruksfonder och EU:s fiskefond. Vidare ska anslaget få användas för eventuella ränteutgifter, rättegångsutgifter och revisions- och kontrollutgifter förknippade med Jordbruksverkets inbetalningar till den europeiska gemenskapen. Anslaget får enligt regeringens förslag även användas till utgifter för skadestånd. Dessutom får anslaget belastas med tekniska utgifter för offentlig lagring i den mån som ersättning inte erhålls från EU-budgeten. Medelsbehovet på anslaget kan variera mycket mellan olika år. Det beror huvudsakligen på de eventuella finansiella korrigeringar som beslutas av Europeiska kommissionen.

1:13 Strukturstöd till fisket m.m.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 46 105 000 kronor för 2015 till anslaget 1:13 Strukturstöd till fisket m.m.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för strukturåtgärder inom fiskerinäringen och Europeiska havs- och fiskerifonden. Anslaget ska även få användas för finansiering av andra projekt som ligger i linje med programmen.

För att skapa goda förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av havs- och fiskeriprogrammet behöver det finnas en möjlighet att ingå ekonomiska åtaganden som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför enligt förslaget bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:13 Strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 194 000 000 kronor 2016–2023.

1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 143 051 000 kronor för 2015 till anslaget 1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.

En ny programperiod för Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF) inleds 2014. Det svenska havs- och fiskeriprogrammet för perioden 2014–2020 kommer att börja genomföras under 2015. Sverige har tilldelats närmare 1 003 miljoner euro för Europeiska havs- och fiskerifonden under programperioden 2014–2020. Detta innebär ett ökat anslagsbehov med 88 000 000 kronor för 2015, 67 000 000 kronor för 2016, 77 000 000 kronor för 2017 och 53 000 000 kronor för 2018.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för att finansiera det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av strukturstöd till fisket och

Europeiska havs- och fiskerifonden som redovisas under anslaget 1:13 Strukturstöd till fisket m.m. Nationell medfinansiering sker under anslaget 1:13 Strukturstöd till fisket m.m.

För att skapa goda förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av havs- och fiskeriprogrammet behöver det finnas en möjlighet att ingå ekonomiska åtaganden som medför utgifter under kommande år. Enligt förslaget bemyndigas regeringen att under 2015 för anslaget 1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 915 000 000 kronor för 2016–2023.

1:15 Livsmedelsverket

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 303 139 000 kronor för 2015 till anslaget 1:15 Livsmedelsverket.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för Livsmedelsverkets förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för den offentliga kontroll som görs vid slakterier i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 854/2004 om fastställande av särskilda bestämmelser för genomförandet av offentlig kontroll av produkter av animaliskt ursprung avsedda att användas som livsmedel.

Avgiftsintäkter från avgiftsbelagd verksamhet får disponeras av Livsmedelsverket.

Motionerna

Redlighet i livsmedelshanteringen

I motion 2014/15:2890 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) i denna del föreslås att anslaget ökar med 20 000 000 kronor. Det förekommer larmrapporter och fall av omfattande livsmedelsbedrägerier, både i fråga om innehåll, djurslag eller olämpliga tillsatser. Konsumenterna måste kunna lita på innehållet i livsmedlen. Arbetet med kontroller bör förstärkas och intensifieras. Även enligt motion 2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 1 bör arbetet med kontroller av livsmedel intensifieras och myndigheterna bör få ytterligare medel för ändamålet.

Nedsättning av slakteriavgifter

Enligt motion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 14 bör småskaliga slakterier stödjas också fortsättningsvis, och de nedsättningar av tillsynsavgifter som den tidigare regeringen införde bör behållas. Den tidigare regeringen sänkte avgiften för småskaliga slakterier, vilket ökade konkurrenskraften och medförde att antalet småskaliga slakterier fördubblades.

Kompletterande uppgifter

Redlighet i livsmedelshanteringen

När det gäller livsmedelsbedrägerier och fusk redovisas i propositionen att flera fall av bedrägerier med livsmedel har avslöjats under året, exempelvis att polskt hästkött har sålts som svensk oxfilé. Detta har lett till aktiviteter både på EU-nivå och nationell nivå. Bland annat tog Europeiska kommissionen initiativ till en samordnad provtagningsplan avseende förekomst av hästkött. Under 2013 har Livsmedelsverket intensifierat arbetet mot olika typer av oegentligheter. Livsmedelsverket har även satsat på vidareutbildning för livsmedelsinspektörer om redlighet och undersökningsmetoder. Kontrollprojekt inriktade på fusk och redlighet på restaurang har genomförts, och Livsmedelsverket har undersökt användningen av skyddade beteckningar och använt sig av riktade provtagningar vid bl.a. gränskontrollen.

Den 30 september 2014 delredovisade Livsmedelsverket ett uppdrag att utveckla en strategi mot livsmedelsbrott. Enligt uppgift från Landsbyggsdepartementet handlar uppdraget om hur Livsmedelsverket arbetar vidare med dessa frågor. Uppdraget tillkom på grund av att regeringen ansåg att detta var en prioriterad fråga och ville veta hur resurserna används. Regeringen avser inte att göra något ytterligare med detta uppdrag. Ett återrapporteringskrav kommer även att finnas med i regleringsbrevet för 2015.

Det pågår ett effektiviseringsarbete när det gäller hur den offentliga livsmedelskontrollen utförs, och det finns även fortsatt potential för förbättringar. Bristerna är vanligast på lokal och regional nivå där sättet att utföra kontroller kan variera stort. Arbetet för att stärka samordningen av livsmedelskontrollen samt att likrikta och ytterligare riskbasera kontrollen behöver därför fortsätta. Det påbörjade arbetet med att öka kontrollen av redligheten är därför angelägen. Den tidigare regeringen har anvisat Livsmedelsverket förstärkta resurser för att motverka fusk fr.o.m. 2014, och det pågår också arbete på EU-nivå.

Konsumenterna ska enligt propositionen kunna känna sig säkra på vilka val av livsmedel man gör i butik eller på restaurang. Därför måste den offentliga livsmedelskontrollen utföras på ett bra sätt och vara effektiv över hela landet. Riksrevisionen har pekat på ett antal brister i den offentliga livsmedelskontrollen och regeringen stöder Riksrevisionens bedömning att livsmedelskontrollen behöver utvecklas på en rad områden. Regeringen överlämnade den 10 december 2014 skrivelse 2014/15:16 Riksrevisionens rapport om granskning av livsmedelskontrollen till riksdagen.

Nedsättning av slakteriavgifter

I propositionen redovisas att det under 2013 avsattes 12 miljoner kronor för att sänka kostnaderna för köttkontroll, främst vid mindre slakterier. Medlen har även kunnat användas för att finansiera kostnader för godkännandeprovning av nya slakterier. Under 2013 godkändes dubbelt så många nya slakterier som 2008.

Det framgår av Livsmedelsverkets regleringsbrev för 2014 att 12 400 000 kronor av anslaget ska användas för att täcka delar av kostnaderna i den offentliga kontrollen, inklusive godkännanden av anläggningar, vid mindre slakteri- och vilthanteringsanläggningar. Enligt uppgift från Landsbyggsdepartementet är medlen permanenta i den meningen att något slutår inte har angetts.

1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 15 160 000 kronor för 2015 till anslaget 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för åtgärder för att stärka konkurrenskraften i livsmedelssektorn, för att främja exporten av svenska livsmedel och för utveckling av livsmedelsförädling. Anslaget får användas för utgifter till stöd för marknadsföring, för att delta i mässor och stöd till projektverksamhet med syftet att öka kompetens och utveckla produkter, processer, teknik och logistiklösningar med anknytning till livsmedelsförädling enligt förordningen (2011:93) om stöd till insatser på livsmedelsområdet.

Motionerna

Matlandet Sverige

Anslaget bör öka med 35 000 000 kronor enligt gemensam partimotion 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 1 i denna del. I yrkande 5 framhålls att satsningen Matlandet Sverige bör fortsätta. Motionärerna vill fortsätta värna det svenska djurskyddet och samtidigt skapa bättre förutsättningar och starkare konkurrenskraft för svenska livsmedelsföretag. Även i partimotionerna 2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 3 och 2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 7 i denna del yrkas fortsatta satsningar på Matlandet Sverige. Motionärerna vill se en fortsatt satsning på Matlandet Sverige för att hela landet ska leva och få ta del av sund, säker och hållbar mat.

Enligt motion 2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C) yrkande 7 bör ett måltidslyft för äldreboenden och förskolor införas. Enligt gemensam partimotion 2014/15:2454 av Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, FP) yrkande 31 bör ett nationellt måltidslyft genomföras som riktar sig till äldreomsorgen och förskolan där huvuddelen avsätts för äldreomsorgen. Satsningen möjliggör för kommuner och fristående aktörer som driver äldreomsorg eller förskolor att söka stimulansbidrag för att utveckla och förbättra kvaliteten på måltiderna och för ökad delaktighet. Motionärerna vill enligt yrkande 32 se ett fortsatt stöd till ett kompetenscentrum för måltider i vård, skola och omsorg. Även i partimotion 2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 4 framhålls att ett nationellt måltidslyft bör genomföras. För att maten på förskolor, skolor,

äldreboenden och sjukhus ska förbättras föreslår motionärerna en satsning på ett nationellt måltidslyft för 2015.

I motion 2014/15:2890 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) i denna del föreslås att anslaget ökar med 75 000 000 kronor. Satsningen på projektet Matlandet hade flera positiva aspekter. Sverigedemokraterna ser positivt på en fortsatt satsning och tillför medel för att stärka konkurrenskraften i livsmedelssektorn och för att främja exporten av svenska livsmedel.

Enligt motion 2014/15:1850 av Sten Bergheden m.fl. (M) yrkande 20 bör förutsättningarna för den svenska landsbygden fortsätta att utvecklas och satsningen på Matlandet Sverige bör fortsätta.

I motion 2014/15:2334 av Saila Quicklund (M) anförs att länsstyrelserna och regionerna bör ges ett tydligare uppdrag att stötta svenskt mathantverk.

Export

Enligt motion 2014/15:1247 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 bör resurser avsättas för att man ska lyckas med en ökad export av svensk mat. Det är viktigt att Sverige ökar exporten av svensk mat.

Enligt motion 2014/15:1250 av Sten Bergheden (M) yrkande 2 bör man se över hur Jordbruksverket och Livsmedelsverket kan få i uppdrag att avsätta resurser för att stötta svensk matexport.

Enligt motion 2014/15:2544 av Lena Ek (C) yrkande 7 bör fler exportmarknader öppnas och företag bör få stöd för att kunna satsa på nya marknader.

I motion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 1 yrkas att riktade satsningar för exportstöd inom anslaget 1:16 krävs för att öppna nya marknader och skapa förutsättningar för handel.

Kompletterande uppgifter

Matlandet

Enligt propositionen har arbetet med visionen om Matlandet Sverige stöttat utvecklingen av den småskaliga livsmedelsproduktionen. Antalet företag inom den småskaliga livsmedelsproduktionen har ökat de senaste åren. Syftet med visionen var att skapa bättre förutsättningar för arbete och tillväxt i hela landet. En översyn gjordes 2012 och med utgångspunkt i den vidareutvecklades visionen om Matlandet under 2013. Insatser har i huvudsak genomförts inom ramen för anslaget 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor och i landsbygdsprogrammet; i mindre omfattning har även medel inom fiskeriprogrammet använts.

Vidare redovisas i propositionen att den förra regeringen har beslutat om bidrag för ett nationellt kompetenscentrum för mathantverk. Med stöd från anslaget 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor har Livsmedelsverket även rådgivning särskilt riktad till små företag kring livsmedelslagstiftningen och dess tillämpning samt om geografisk ursprungsmärkning.

Livsmedelsverket inrättade 2011 på uppdrag av regeringen ett nationellt kompetenscentrum för måltider i den offentliga sektorn med uppdrag att bidra till att samordna och utveckla den kraft och kunskap som finns i måltidsverksamheten. Målet är att alla matgäster i vård, skola och omsorg ska känna måltidsglädje och må bra av maten. Det nationella kompetenscentret ska bidra till att måltidsfrågorna inom vård, skola och omsorg prioriteras, att samla och tillhandahålla tillgänglig kunskap om måltider i vård, skola och omsorg och bidra till att skapa samsyn och samverkan kring måltidsfrågan på olika nivåer och inom olika områden.

Export

I propositionen redovisas att resor på politisk nivå genomfördes till Peking i januari 2013 och till Kina och Japan i mars 2014 som ett led i att bl.a. stödja arbetet med att öppna andra marknader för svensk export för såväl livsmedel som för skogsprodukter. Resorna resulterade bl.a. i framsteg i processen för att få till stånd ett exportgodkännande för griskött och i ett initiativ för att erhålla ett exportgodkännande för havre till Kina samt till åtaganden från kinesiska myndigheter att göra nödvändiga inspektioner för griskött.

Jordbruksverket och Livsmedelsverket har erhållit 5 miljoner kronor i finansiella medel för att hjälpa svenska företag som vill exportera genom att arbeta för exportgodkännanden och för att lösa exportrelaterade problem i tredjeland. Under 2013 har 19 ärenden avslutats och dessa har möjliggjort export av fisk till Vietnam, ägg- och mjölkprodukter till Marocko, nötkött till Nya Zeeland, köttbuljong till Argentina, griskött till Kanada och fisk till Förenade Arabemiraten. Arbetet bedrivs i samarbete med Kommerskollegium och Tullverket.

Arbetet med att minska hindren för svensk export genom att verka för exportgodkännanden och lösa exportrelaterade problem i tredjeland är centralt för att svenska företag ska kunna komma in med nya produkter på dessa marknader. Vikten av att tillvarata livsmedelsexportens potential bekräftas av att den årligen fortsätter att öka och 2013 uppgick den till 63 miljarder kronor. Det är många faktorer som spelar in för att uppnå denna positiva trend, men bedömningen är att myndigheternas konkreta arbete med att hjälpa företag in på nya marknader i världen, kombinerat med insatser inom ramen för Sverigefrämjandet, i högsta grad bidrar till utvecklingen.

I budgetpropositionen konstateras vidare att jordbruksnäringens och fiske-näringens framtid är nära sammanbunden med livsmedelsindustrins förutsättningar att växa och utvecklas. Fler företag ska kunna exportera. Genom att finnas på större marknader skapas möjlighet för företag att växa och anställa fler. Rådgivning, information och finansiellt stöd kan göra att fler svenska företag kan ta steget ut på världsmarknaden och exportera sina produkter.

Den pågående konkurrenskraftsutredningen (L 2013:01) har bl.a. i uppdrag att ta fram förslag till en strategi och åtgärder för en framtida livskraftig

jordbruks- och trädgårdsproduktion i Sverige. I strategin ska ingå hur företagen kan stärka sin konkurrenskraft så att produktionen av livsmedel bibehålls eller ökar jämfört med i dag genom att de på mer marknadsmässiga grunder möter efterfrågan på såväl globala som regionala och lokala marknader. Utredaren ska också ta fram förslag till hur konkurrenskraften i livsmedelsindustrin kan säkras, bl.a. genom innovation och export. Uppdraget ska redovisas senast den 1 mars 2015.

1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 42 913 000 kronor för 2015 till anslaget 1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för medlemskapsavgifter i internationella organisationer som berörs av utgiftsområdet. Anslaget får användas för internationella skogsfrågor. Anslaget får även användas för andra bidrag relaterade till utgiftsområdets internationella arbete.

1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 2 740 505 000 kronor för 2015 till anslaget 1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur. Landsbygdsprogrammets budget för perioden 2015–2020 förstärks med 2 400 000 000 kronor. Den nationella medfinansieringen uppgår därefter för programperioden 2014–2020 till ca 20 430 000 000 kronor och redovisas för detta anslag.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för nationell medfinansiering av åtgärder i enlighet med landsbygdsprogrammet för Sverige för perioderna 2007–2013 och 2014–2020. Anslaget får användas för utgifter för delar av det attesterande organets (Ekonomistyrningsverket) utgifter för revision av jordbruksfonderna för programperioden 2014–2020. Anslaget får användas för utgifter för det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Anslaget får även användas för utgifter för medfinansiering av EU:s program för stöd till biodling för perioden 2014–2016.

Sverige har från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling tilldelats totalt ca 1 953 miljoner euro för landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013 och ca 1 763 miljoner euro för perioden 2014–2020. Landsbygdsprogrammen medfinansieras nationellt inom ramar som anges i EU:s landsbygdsförordningar nr 1698/2005 och nr 1305/2013 och som preciseras i respektive program.

Utbetalningar som kan hänföras till landsbygdsprogrammet för 2007–2013 får göras också under de två år som följer direkt på programperioden. För

landsbygdsprogrammet för 2014–2020 gäller att utbetalningar får göras under de tre år som följer direkt på programperioden.

Sverige har från Europeiska jordbruksfonden tilldelats totalt ca 970 000 euro för stöd för biodling för perioden 2014–2016. Programmet medfinansieras till hälften nationellt.

I rådets förordning (EG) nr 1698/2005 finns bestämmelser om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för perioden 2007–2013. Vidare finns i rådets förordning (EU) 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för perioden 2014–2020. I förordningen (1996:93) finns bestämmelser om nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige och i förordning (EG) 1234/2007 finns bestämmelser om stöd till biodling.

Regeringen föreslår att regeringen bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 13 306 115 000 kronor 2016–2022. Huvuddelen av de åtgärder som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar.

Motionerna

I den gemensamma partimotionen 2014/15:2358 av Per Bill m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 8 framhåller motionärerna att en satsning bör göras på idrotts- och fritidsanläggningar på landsbygden inom ramen för landsbygdsprogrammet. Grunden till en god hälsa läggs i tidig ålder, och idrotten är ett viktigt sätt att bygga gemenskap med andra.

Utformningen av och innehållet i landsbygdsprogrammet bör inte ändras enligt den gemensamma partimotionen 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 2. Genom att satsa ytterligare 3,25 miljarder kronor på att bygga snabbt bredband på landsbygden blir det enklare att bo och verka i hela landet. Vidare anförs i motionens yrkande 3 att det även i fortsättningen ska finnas möjlighet att inom landsbygdsprogrammet stödja lanthandlare och bensinmackar samt att öka tillgängligheten till offentlig service i glesbygden.

Enligt motion 2014/15:1850 av Sten Bergheden m.fl. (M) yrkande 18 bör anslagen till landsbygdsprogrammet utökas för utveckling av landsbygden, bättre miljö och fler jobb.

Enligt motion 2014/15:2544 av Lena Ek (C) yrkande 6 bör den svenska bondeföretagaren stärkas genom satsningar i landsbygdsprogrammet. Landsbygdens företag är en viktig tillväxtmotor och en förutsättning för den gröna omställningen. Det är angeläget att landsbygdsprogrammet i sin nuvarande form kan genomföras. Även enligt partimotion 2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 2 bör landsbygdsprogrammet förstärkas.

Enligt motion 2014/15:2672 av Runar Filper m.fl. (SD) bör man utreda hur ett restaureringsstöd för insatser i odlingslandskapet kan utformas och

återinföras. Genom Utvald miljö i Landsbygdsprogrammet 2007–2013 fanns en möjlighet till ersättning för restaurering av kultur- och landskapsvårdande objekt där man kunde söka ersättning för att restaurera naturbetesmarker, slätterängar, våtmarker, äldre byggnader, stenmurar, alléer och andra kulturmiljöer i odlingslandskapet m.m.

Kompletterande uppgifter

I propositionen anföras att ett förslag till landsbygdsprogram för perioden 2014–2020 överlämnades till EU-kommissionen för godkännande den 10 juni 2014. Ett sådant godkännande förväntas från kommissionen under våren 2015. Landsbygdsprogrammet ska bidra till en smart och hållbar tillväxt för alla i linje med Europa 2020-strategin. Landsbygdsprogrammets övergripande strategiska prioriteringar har redovisats till riksdagen i en skrivelse om den s.k. partnerskapsöverenskommelsen (skr. 2013/14:218). I skrivelsen ges en samlad bild av prioriteringar och inriktning för landsbygds-, social- och regionalfonderna samt havs- och fiskerifonden.

Den föregående programperiodens struktur med 4 åtgärdsområden, s.k. axlar, har denna programperiod ersatts med 6 prioriteringar som bryts ned i 18 fokusområden. De 6 prioriteringarna är:

- Främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruk och på landsbygden.
- Förbättra jordbruksföretagens livskraft och konkurrenskraften inom alla typer av jordbruk i alla regioner och främja innovativ jordbruksteknik och hållbart skogsbruk.
- Främja organisationen av livsmedelskedjan, inbegripet bearbetning och marknadsföring av jordbruksprodukter, djurens välbefinnande och riskhanteringen inom jordbruket.
- Återställa, bevara och förbättra ekosystem som är relaterade till jord- och skogsbruket.
- Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruks-, livsmedels- och skogsbrukssektorn.
- Främja social delaktighet, fattigdomsbekämpning och ekonomisk utveckling på landsbygden.

Enligt budgetpropositionen ska landsbygdsprogrammet 2014–2020 bidra till strategin för smart och hållbar tillväxt för alla (Europa 2020-strategin). Programmets målsättningar för att uppnå detta är lönsamma och livskraftiga företag, aktiva bönder som ger oss öppna marker med betande djur och en modern landsbygd.

Landsbygdsprogrammet 2014–2020 omfattar stora satsningar på miljö- och klimatersättningar, kompensationsbidrag och ersättning till ekologisk produktion. Dessa ersättningsformer syftar till att bidra till en positiv effekt för natur- och kulturmiljön, landskapet och kulturarvet. De ska också bidra till jobb för kvinnor och män på landsbygden. Detsamma gäller programmet

satsningar på djurvälfärd. Regeringen förstärker nu ersättningen för ekologisk produktion i landsbygdsprogrammet.

Den förstärkning av den nationella medfinansieringen av programmet som har aviserats möjliggör också andra långsiktiga satsningar som är avgörande för en smart och hållbar tillväxt för alla på den svenska landsbygden. Exempel på sådana åtgärder är en betydande satsning på lokal service. En viktig förutsättning för att kunna bo och driva företag på landsbygden är att det finns tillgång till stabilt bredband med hög överföringshastighet. I dag är tillgången till bredband ojämnt fördelad i Sverige. Därför gör regeringen en betydande satsning på utbyggnad av bredband i det nya landsbygdsprogrammet. Insatser görs även för attraktiva fritids- och rekreationsmiljöer på landsbygden, varav en del ska gå till en satsning på idrotts- och fritidsanläggningar.

1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 2 083 785 000 kronor för 2015 till anslaget 1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering av åtgärder i enlighet med landsbygdsprogrammet för Sverige för perioderna 2007–2013 och 2014–2020. Anslaget får även användas för utgifter för EU:s program för stöd till biodling för perioden 2014–2016.

Sverige har från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling tilldelats totalt ca 1 953 miljoner euro för landsbygdsprogrammet för perioden 2007–2013 och totalt ca 1 763 miljoner euro för perioden 2014–2020. Anslaget ökas med 185 000 000 kronor på grund av en förskjutning i utbetalningarna för landsbygdsprogrammet 2007–2013.

Av kommissionens förslag till delegerad förordning DS/EGDP/2014/7 som ändrar bilaga 1 till förordning (EU) nr 1305/2013 och bilaga 3 till förordning (EU) nr 1007/2013 framgår överföringar från garantifonden åren 2013 och 2014 till landsbygdsutvecklingsfonden de efterföljande åren 2014 och 2015 på 75 510 000 kronor per år. Anslaget ökas därför med 75 510 000 kronor.

Utbetalningar som kan hänföras till landsbygdsprogrammet för 2007–2013 får göras också under de två år som följer direkt på programperioden. För landsbygdsprogrammet för 2014–2020 gäller att utbetalningar får göras under de tre år som följer direkt på programperioden.

Sverige har från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling tilldelats totalt ca 970 000 euro för stöd för biodling för perioden 2014–2016.

I rådets förordning (EG) nr 1698/2005 finns bestämmelser om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för perioden 2007–2013. Vidare finns i rådets förordning (EU) 1305/2013

bestämmelser om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling för perioden 2014–2020. I rådets förordning (EG) 1234/2007 finns bestämmelser om stöd till biodling.

Regeringen föreslår att regeringen bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 681 705 000 kronor 2016–2022. Huvuddelen av de åtgärder som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar.

1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 37 830 000 kronor för 2015 till anslaget 1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för försöks- och utvecklingsverksamhet och andra insatser i syfte att styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringssläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av växtskyddsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden, för ekologisk produktion samt för klimat- och energiinsatser inom de areella näringarna. Anslaget får användas för stöd till metangasreducering.

Anslaget får användas för utgifter för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitiken liksom för effekterna av de verksamheter som finansieras under anslaget.

Resultaten från verksamheten ligger bl.a. till grund för rådgivning, information och utbildning riktad till jordbrukare, lagstiftning på området samt utformning och utveckling av insatser inom ramen för landsbygdsprogrammet.

Motionerna

I gemensam partimotion 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 1 i denna del föreslås att anslaget minskar med 5 000 000 kronor.

I motion 2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 3 anförs att man bör se över möjligheter och nivåer för att ge producenter av biogödsel stöd. När slaktavfall används till biogas och restprodukten avses användas som en gödselprodukt (biogödsel) kräver gällande regelverk att biomassan hettas upp till 70 grader i en timme för att restprodukten ska få spridas på åkermark. Denna process är kostsam men ger en tillförlitlig produkt.

Kompletterande uppgifter

I propositionen anförs att bioenergi från den gröna sektorn i dagsläget svarar för nästan en tredjedel av den svenska energianvändningen. Den totala tillförda mängden biobränsle 2012 var 127 TWh. Ungefär 85 procent av bioenergin kommer från skogssektorn och till stor del från industrins

biprodukter. Användningen av grenar och toppar (grot) och förädlade biobränslen som pellets i fjärrvärme- och elproduktionsanläggningar har också ökat markant. Jordbruket bidrar med en liten men ökande del av Sveriges bioenergiproduktion.

Den totala energianvändningen inom jordbruk, skogsbruk och fiske var 10 TWh 2012, vilket är en minskning med 1 TWh jämfört med 2011. Biogasproduktionen ökade med 116 GWh 2012 jämfört med 2011. De huvudsakliga substraten för biogasproduktion var olika typer av avfall. Vid utgången av 2013 hade totalt 58 biogasanläggningar beviljats investeringsstöd. Dessutom har investeringsstöd beviljats insatser med koppling till biogas, framför allt för hantering och lagring av rötrest. Ett pilotprojekt för att öka produktionen av biogas ur gödsel har initierats under 2014. Syftet är att under perioden 2014–2023 ersätta biogasproducenter, med upp till 20 öre per kWh, för den dubbla miljönyttan som uppstår när biogas produceras från gödsel. Stödutformningen granskas för närvarande av EU-kommissionen. Gårdsbiogasanläggningarna och samrötningsanläggningarna producerade 2012 sammanlagt 47 respektive 507 GWh, vilket är en ökning med 136 respektive 22 procent jämfört med året innan. Mängden rötad gödsel ökade under året med 61 procent medan mängden rötade grödor minskade med 18 procent. Förutom biogas producerade samrötningsanläggningarna och gårdsbiogasanläggningarna tillsammans drygt 1 120 000 ton (våtvikt) rötrest (s.k. biogödsel) varav minst 99 procent användes som gödselmedel.

1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 4 116 000 kronor för 2015 till anslaget 1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för statsbidrag till jordbrukets yttre och inre rationalisering. Från och med 2006 disponeras anslaget helt för vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas, Västra Götalands samt delar av Värmlands län. I förordningen (1978:250) finns bestämmelser om statligt stöd till jordbrukets rationalisering (omtryckt 1988:999).

1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 1 029 000 kronor för 2015 till anslaget 1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för statsbidrag till underhåll, upprustning och investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter. Anslaget får även användas för utgifter för att täcka avvecklingsbidrag och avträdesersättning till arrendatorer.

1:23 Främjande av rennäringen m.m.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 107 915 000 kronor för 2015 till anslaget 1:23 Främjande av rennäringen m.m.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för statsbidrag till åtgärder för att främja rennäringen i form av

- underhåll eller rivning av vissa riksgränsstängsel och renskötselaneläggningar som staten har underhållsansvar för
- statens del av kostnaderna för redovisning av markanvändningen, riksintressen och marker som är värdefulla för renskötelsen, natur- och kulturmiljövården
- utveckling av företagsregistret för rennäringen
- bidrag enligt 35 b § rennäringsförordningen (1993:384)
- prisstöd till rennäringen enligt förordningen (1986:255) om pristillägg på renkött
- ersättning till följd av Tjernobylolyckan enligt förordningen (1994:246) om ersättning för vissa merkostnader och förluster med anledning av Tjernobylolyckan
- kostnader för medling m.m. i tvister mellan samebyar och jordbrukare när det gäller konflikter på grund av renbetning på åkermark
- katastrofskadeskydd enligt 35 a § rennäringsförordningen
- ersättning till följd av skador orsakade av rovdjur på ren enligt 4–5 §§ viltskedeförordningen (2001:724)
- åtgärder för anpassning till ändrade klimatförhållanden samt övriga åtgärder för främjande av rennäringen.

1:24 Sveriges lantbruksuniversitet

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 1 727 833 000 kronor för 2015 till anslaget 1:24 Sveriges lantbruksuniversitet. Regeringen föreslår att anslaget ökas med 15 000 000 kronor för Svenska artprojektet med den tillhörande Nationalnyckeln och de biologiska samlingarna vid svenska museer och institutioner. För byggnation av ett nytt svenskt undersöknings- och forskningsfartyg föreslås anslaget öka med 6 000 000 kronor 2015, med ytterligare 6 000 000 kronor 2016, med ytterligare 1 000 000 kronor 2017 och med ytterligare 22 000 000 kronor 2018. Ökningen finansieras genom en minskning av anslag inom utgiftsområde 20.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt för forskning och utbildning på forskarnivå inom livsmedelsproduktion, djurhållning, djurhälsa och djurskydd, skog, skogsbruk och förädling av skogsråvara, landsbygdsutveckling, rekreation och fritid samt landskapsplanering och markanvändning i tätorter och tätortsnära miljöer. Anslaget ska även få

användas för ersättning för behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning inom samma områden och för fortlöpande miljöanalys.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) disponerar avgifterna från avgiftsbelagd verksamhet, bl.a. forskningsuppdrag och djursjukvård.

Motionerna

I den gemensamma partimotionen 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 1 i denna del föreslås en minskning av anslaget med 11 395 000 kronor.

I motion 2014/15:2890 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) i denna del anförs att anslaget bör höjas med 75 000 000 kronor. Det avgörande för landsbygdens konkurrenskraft, hållbara utveckling och goda djuromsorg är en väl fungerande kunskapskedja som omfattar utbildning, forskning, innovation, försöksverksamhet, rådgivning och en samverkan mellan universitet, högskolor och näringsliv.

I motion 2014/15:1216 av Sten Bergheden (M) anförs i yrkande 1 att man bör se över möjligheten att ta vara på den kompetens som finns vid Sveriges lantbruksuniversitet i Skara för forskningen om framtidens gröna näringar. I yrkande 2 i samma motion anförs att man bör se till att forskning och utveckling främjas för att Sverige ska kunna bli ett matland i världsklass genom att ligga i framkant med kunskap och innovationer om livsmedelsproduktion. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) arbetar sedan många år med just dessa frågor, bl.a. i Skaraborg.

Enligt motion 2014/15:450 av Borian Åberg (M) bör en ny entreprenörsutbildning inom hästnäringen inrättas och förläggas till Flyinge Kungsgård.

I motion 2014/15:2544 av Lena Ek (C) yrkande 5 anförs att man bör prioritera kompetensutveckling för en hållbar framtid genom satsningar på utbildningar såsom naturbruksgymnasier och SLU.

Enligt motion 2014/15:1356 av Kristina Yngwe (C) yrkande 4 bör forskning och utbildning om hästen och hästnäringen prioriteras. I SLU:s regleringsbrev för 2014 anvisades ett ökat anslag till hippologprogrammet. I budgeten för 2015 är detta anslag borttaget, vilket äventyrar hela hippologutbildningen.

I motion 2014/15:1063 av Betty Malmberg (M) anförs att agronomprogrammet vid SLU bör anpassas till det s.k. Bolognasystemet. Utbildningen bör därför göras femårig. Ett flertal europeiska länder har harmoniserat sina högskoleutbildningar genom den s.k. Bolognaprocessen. Flera av utbildningarna vid SLU ingår i systemet, dock inte agronomprogrammet.

Kompletterande uppgifter

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) utvecklar kunskapen om de biologiska naturresurserna och människans förvaltning och hållbara nyttjande av dessa resurser. Vid SLU bedrivs utbildning, forskning och miljöanalys i samverkan

med det omgivande samhället. Det övergripande målet är att utbildning och forskning ska hålla en internationellt sett hög kvalitet och bedrivas effektivt.

Enligt förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet är det en uppgift för universitetets styrelse att besluta i viktigare frågor om den interna resursfördelningen.

När det gäller hippologutbildningen vid SLU framgår av den förra regeringens proposition 2013/14:99 Vårändringsbudget för 2014 att hippologutbildningen finansierades till ungefär lika delar med statliga medel via SLU:s anslag och med medel som skjuts till genom avtal med företrädare för hästsporten (prop. 1993/94:157, bet. 1993/94:JoU22, rskr. 1993/94:272). Hästsportens del av finansieringen av hippologutbildningen minskades dock fr.o.m. den 1 februari 2014. För att kompensera minskningen behövde ytterligare medel tillföras anslaget. Regeringen föreslog därför i vårändringsbudgeten att anslaget 1:24 Sveriges lantbruksuniversitet skulle öka med 3 000 000 kronor. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget (bet. 2013/14:FiU21, rskr. 2013/14:316). Avtalet med hästsporten kommer att omförhandlas i juni 2015.

När det gäller frågan om att anpassa agronomprogrammet till det s.k. Bolognasystemet finns det enligt Regeringskansliet för närvarande inga planer på att göra agronomutbildningen femårig.

1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 515 700 000 kronor för 2015 till anslaget 1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning. I enlighet med proposition 2012/13:30 Forskning och innovation föreslår regeringen att anslaget ökar med 22,5 miljoner kronor 2015, bl.a. för en satsning på forskning om skogsråvara och biomassa. Vidare föreslås en minskning av anslaget med 1,5 miljoner kronor som överförs till utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård inom anslaget 2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för utgifter för stöd till grundforskning och behovsmotiverad forskning för de areella näringarna. Anslaget ska även få användas till projektrelaterade utgifter för utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, resor och seminarier samt informationsinsatser inom området. Förvaltningsanslaget redovisas inom utgiftsområde 20 inom anslaget 2:1 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader. Anslaget för forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande redovisas inom anslaget 2:2 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning inom samma utgiftsområde.

Fleråriga åtaganden behöver ingås för att underlätta planering, utlysning och genomförande av långsiktiga forskningsprojekt. Regeringen bör därför enligt förslaget bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 400 000 000 kronor för 2016–2021.

Motionerna

I motion 2014/15:2890 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) i denna del föreslås att anslaget höjs med 25 000 000 kronor. Sverigedemokraterna anser att Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har en viktig roll att spela som en brygga mellan näringen och forskningen.

Enligt motion 2014/15:765 av Agneta Gille (S) bör forskningen om tiaminbrist prioriteras. Tiaminbristens påverkan på bl.a. älg, rådjur och fisk bör undersökas.

Enligt motion 2014/15:1553 av Josef Fransson (SD) bör Sverige verka för att bli världsledande inom forskningen om miljöfrämjande grödor. Högteknologisk växtförädling har bl.a. potential att skapa ett hållbart skogs- och jordbruk.

Enligt motion 2014/15:306 av Cecilia Widegren (M) yrkande 10 bör stöd ges till fortsatt forskning för bättre djurvård och djurhälsa, inte minst för att förbättra hovhälsan.

I motion 2014/15:2667 av Martin Kinnunen och Josef Fransson (båda SD) anförs att det bör finnas riktade forskningsanslag för forskning om köttodling. Vid odling av kött finns möjligheter att påverka köttets innehåll och att minimera riskerna med föroreningar och sjukdomar.

I motion 2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 5 anförs att det bör skapas ett livsmedelsforskningsråd och ett tydligt huvudmannaskap där all livsmedelsforskning kan samlas. I dag är livsmedelsforskningen uppdelad mellan flera olika myndigheter, forskningsråd och stiftelser. Det är viktigt att livsmedelsforskningen i Sverige värnas.

Kompletterande uppgifter

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har ansvar för den långsiktiga kunskapsuppbyggnaden inom miljöområdet, för de areella näringarna och för samhällsbyggande. I propositionen redovisas att Formas vid sidan av den årliga öppna utlysningen har haft ett antal riktade satsningar. Många av de riktade satsningarna genomförs tillsammans med andra finansörer. Formas har bl.a. utlyst medel till forskning för en biobaserad samhällsekonomi. Målet med satsningen är att främja en mer resurseffektiv ekonomi grundad på förnybara råvaror.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) är den i särklass största mottagaren av forskningsmedel från Formas och har erhållit drygt 217 miljoner kronor, vilket

är en ökning med 29 miljoner kronor från 2012. Lunds universitet och Göteborgs universitet har fått minskade bidrag från Formas och erhåller ca 108 miljoner kronor vardera. Under året har Formas tecknat nya avtal med Stiftelsen Institutet för jordbruks- och miljöteknik och med Stiftelsen skogsbrukets forskningsinstitut om samarbete under perioden 2013–2016. För jordbrukets och trädgårdsbrukets kunskapsförsörjning har forskning av tillämpad karaktär av Stiftelsen Lantbruksforskning dessutom finansierats med 20 miljoner kronor från Formas anslag. För forskning inom hästområdet har 3 miljoner kronor avsatts till Stiftelsen hästforskning. Den forskning som finansieras via dessa stiftelser finansieras därutöver av andra finansiärer. Såväl Formas som SLU är engagerade i internationellt forskningssamarbete, och arbetet med detta har fortsatt att utvecklas under året.

Enligt Formas styrs arbetet inom forskningsrådet av en förordning med en instruktion (2009:1024) och regleringsbrevet från Miljödepartementet och Landsbygdsdepartementet. Till grund för arbetet ligger även de forsknings- och innovationspropositioner som behandlar regeringens prioriteringar för den kommande fyraårsperioden. Den senaste forskningspropositionen (prop. 2012/13:30 Forskning och innovation) med prioriteringar för perioden 2013–2016 presenterades 2012. Inom Formas finns ett forskarråd som är ett särskilt beslutsorgan med uppgift att bl.a. fördela medel till forskning och verksamhet som hör samman med forskning såsom projektstöd, program, anställningar, stöd till yngre forskare och samfinansierad forskning. De uppdrag som regeringen ger Formas redovisas löpande till regeringen i form av årsredovisningen och genom utvärderingar, kunskapsöversikter och forskningsstrategier.

1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 1 177 000 kronor för 2015 till anslaget 1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien.

Enligt förslaget ska anslaget få användas för att finansiera verksamheten vid Kungliga Skogs- och lantbruksakademien (KSLA). KSLA fungerar som diskussionsplattform för ledande företrädare inom den gröna sektorn. Under året har KSLA bedrivit en omfattande konferens- och seminarieverksamhet inom områden som är angelägna för de areella näringarna. Akademien fyller en viktig funktion som länk mellan forskning, näringsliv, övriga samhällsorgan och ideella organisationer.

Nya anslag

Motionerna

Djurvälfärdsersättning m.m.

I motion 2014/15:2890 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) i denna del yrkas att 100 000 000 kronor anslås inom ett nytt anslag: Djurvälfärdsersättning. Dessa

medel bör tillföras för att premiera god djuromsorg med fokus på de utsatta gris- och mjölnäringarna. Även enligt motion 2014/15:2831 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 4 bör god djuromsorg premieras och de svenska bönderna bör kompenseras för merkostnader på grund av höga krav på djurskydd.

I motion 2014/15:2890 (SD) i denna del föreslås vidare ett nytt anslag med benämningen Höjd återbetalning av koldioxidskatt. Inom detta anslag bör 815 000 000 kronor avsättas. Återbetalningen av koldioxidskatt bör öka eftersom Sverige har en av de högsta skattekostnaderna i Europa för diesel inom jord- och skogsbruket. Sverigedemokraterna föreslår vidare en satsning om 75 000 000 kronor på ett nytt anslag: Vattenbruk och fiskodlingar och 25 000 000 kronor till ett nytt anslag: Fiskevård och fiskebestånd. Enligt motionen bör antalet fiskodlingar öka. Storskalig musselodling längs vår västkust kan t.ex. medföra att övergödande utsläpp tas upp från havet.

Enligt motion 2014/15:2785 av Anders Forsberg m.fl. (SD) bör frågan om att återinföra statlig medfinansiering av avbytartjänster inom den småskaliga animalieproduktionen utredas.

En ny myndighet för jakt och viltförvaltning

I motion 2014/15:609 av Pia Hallström (M) yrkande 1 anføres att en ny viltmyndighet bör inrättas. Myndigheten bör ha en bred tvärvetenskaplig kompetens med fäste i Karlstad i Värmlands län eftersom jakt och viltförvaltning i hög grad är en landsbygdsfråga. En sådan myndighet har de bästa förutsättningarna att ansvara för en väl fungerande jakt- och viltförvaltning och framöver skapa förtroende bland alla som berörs av jakt- och viltförvaltning.

I motion 2014/15:1282 av Sten Bergheden (M) anføres att det bör inrättas en ny viltmyndighet med ansvar för jakt- och viltförvaltningen (yrkande 1) och att denna myndighet bör ligga i Skaraborgsområdet (yrkande 3).

Även i motion 2014/15:1676 av Penilla Gunther och Magnus Oscarsson (båda KD) föreslås en ny myndighet för jakt- och viltvård. Myndigheten behövs bl.a. för att dialogen med medborgarna ska kunna föras på ett bättre sätt.

Enligt motion 2014/15:2543 av Eskil Erlandsson (C) yrkande 6 bör en ny viltförvaltningsmyndighet bildas. Det skulle ge en bättre helhetssyn och en mer effektiv hantering av viltfrågor. Det bör vara en myndighet som både kan säkra den biologiska mångfalden och ge förutsättningar för fler jobb i hela landet genom jakten.

Även i motion 2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 1 anføres att en viltmyndighet bör inrättas. Genom att införa en ny viltmyndighet som har ett helhetsansvar blir det enklare att få en bra överblick och en balans mellan olika intressen.

Bekämpning av mygg

I motion 2014/15:904 av Tomas Tobé och Margareta B Kjellin (båda M) anförs att staten bör ta ett större ansvar för bekämpningen av mygg i nedre Dalälvsområdet. Utan bekämpning ger myggen stora negativa konsekvenser för de boende i området.

I motion 2014/15:1804 av Solveig Zander (C) yrkande 1 anförs att en långsiktigt hållbar lösning för myggbekämpning bör skapas. Förutsättningarna för att använda statliga medel bör ses över. Även statligt finansierad forskning för att få fram den bästa bekämpningsmetoden är angelägen.

I motion 2014/15:2101 av Pavel Gamov (SD) anförs att myggbekämpningen vid nedre Dalälven bör förstärkas ekonomiskt med statliga medel och att en nationell beredskapsplan bör upprättas. De människor som bor i området kommer annars att få en kraftigt försämrad tillvaro.

Enligt motion 2014/15:2386 av Mikael Oscarsson (KD) yrkande 1 bör en nationell organisation för myggbekämpning inrättas. Enligt yrkande 2 i motionen bör Sverige satsa på forskning om metoden Sterile Insect Technique (SIT), som bygger på sterilisering av hanmyggor.

Enligt motion 2014/15:2467 av Per Bill (M) är det viktigt att det även under sommaren 2015 finns medel att tillgå för bekämpning av mygg i nedre Dalälvsområdet. Detta är grundläggande för tillvaron för de boende i de berörda områdena och för att besöksnäringen inte ska drabbas negativt.

I motion 2014/15:2756 av Elin Lundgren m.fl. (S) framhålls vikten av en långsiktig strategi för myggbekämpning.

Enligt den gemensamma partimotionen 2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 6 bör ett fortsatt stöd ges till kommuner som drabbas av översvämningsmygg. Översvämningsmygg är ett återkommande och omfattande problem för många kommuner och påverkar människors livskvalitet på ett negativt sätt.

Kompletterande uppgifter

Djurvälfärdsersättning

Som tidigare nämnts överlämnades ett förslag till landsbygdsprogram för perioden 2014–2020 till EU-kommissionen för godkännande i juni 2014. Ett sådant godkännande förväntas från kommissionen under våren 2015.

Enligt Regeringskansliet ingår en stor satsning på djurvälfärd på 1 279 miljoner kronor i det nya landsbygdsprogrammet. Satsningen är till för den djurägare som går längre i sitt djuromsorgsarbete än den svenska lagstiftningen kräver. Tidigare har lantbrukare med sugor kunnat få stöd och denna möjlighet finns kvar i det nya programmet. Nu utökas stödet till att även omfatta ökad djuromsorg för får i avel samt ett nytt klövvårdsprogram för mjölkkor. Inom ramen för satsningen ryms också investeringar som syftar till att främja djurvälfärd.

Som nämnts tidigare har Konkurrenskraftsutredningen (L 2013:01) bl.a. i uppdrag att ta fram förslag till strategi och åtgärder för en framtida livskraftig

jordbruks- och trädgårdsproduktion i Sverige. I strategin ska bl.a. företagens konkurrenskraft behandlas.

Höjd återbetalning av koldioxidskatt

När det gäller nedsatt koldioxidskatt för uppvärmningsbränslen inom växthus- och jordbruksnäringen anförs i propositionen att enligt 6 a kap. 1 § 10 och 11 lagen (1994:1776) om skatt på energi (LSE) gäller koldioxidskattebefrielse med 70 procent för användning av fossila bränslen för annat ändamål än drift av motordrivna fordon vid yrkesmässig växthusodling eller i annan jordbruks- skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att sänka skattebefrielsen till 40 procent fr.o.m. 2015. När det gäller särskild nedsättning av koldioxidskatt för uppvärmning inom växthus- och jordbruksnäringen medges enligt 9 kap. 9 § LSE energiintensiva företag inom jordbruks-, skogsbruks- och vattenbruksnäringarna nedsättning av koldioxidskatten, utöver den generella nedsättningen, om koldioxidskatten överstiger 1,2 procent av de framställda produkternas försäljningsvärde. För det överskjutande beloppet sätts skatten ned till 24 procent. EU:s minimiskattesatser måste dock alltid respekteras. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att slopa den särskilda nedsättningsregeln fr.o.m. 2015. Därmed upphör skatteutgiften. När det gäller nedsatt koldioxidskatt för diesel till arbetsmaskiner inom jord- och skogsbruksnäringen framgår av 6 a kap. 2 a § LSE att nedsatt koldioxidskatt gäller för diesel som används i arbetsmaskiner i yrkesmässig jordbruks-, skogsbruks- eller vattenbruksverksamhet. Nedsättningen motsvarar en återbetalning med 1,70 kronor/liter. Normen utgörs av full koldioxidskattesats. Riksdagen har beslutat att fr.o.m. 2015 begränsa återbetalningen till 0,90 kronor per liter.

Vattenbruk, fiskodlingar, fiskevård och fiskbestånd

Av propositionen framgår att ett flertal initiativ och åtgärder har vidtagits under de senaste åren för att stärka samordningen av vattenbrukets utveckling i Sverige. Förutom en gemensam myndighetsingång på Jordbruksverket har en nationell vattenbruksstrategi tagits fram i samarbete med branschen, forskare, intresseorganisationer och myndigheter. Vattenbruksstrategin har på den förra regeringens uppdrag konkretiserats i en handlingsplan som ska vara klar våren 2015.

Den 5 april 2013 presenterade Havs- och vattenmyndigheten, tillsammans med Jordbruksverket, en strategi för svenskt fritidsfiske och fisketurism t.o.m. 2020. Strategin har tagits fram i samråd med andra berörda myndigheter, intresseorganisationer och branscher. Åtgärder kommer att konkretiseras i en handlingsplan under 2015.

Ett havs- och fiskeriprogram håller på att tas fram för budgetperioden 2014–2020. Enligt propositionen ska programmet finansiera åtgärder som kan främja såväl långsiktigt hållbara fiskbestånd som ökad konkurrenskraft för företag med koppling till fiske- och vattenbrukssektorn. Utformningen och

genomförandet av programmet kommer särskilt att beakta behoven hos det kustnära och småskaliga fisket.

En ny myndighet för jakt och viltförvaltning

Som framgår av propositionen tillsattes en utredning i juli 2012 för att se över den svenska jaktlagstiftningen (Jaktlagsutredningen). Syftet med översynen är bl.a. att ta fram moderna bestämmelser för en långsiktig jakt och viltvård, ge lagstiftningen en tydligare systematik än i dag samt möjliggöra ett förbättrat genomförande av Sveriges EU-rättsliga åtaganden (dir. 2012:77). Ett delbetänkande om utvärdering av myndighetsansvaret överlämnades i oktober 2013, Viltmyndigheten – jakt och viltförvaltning i en ny tid (SOU 2013:71). Utredningen föreslår i första hand att en ny sammanhållen myndighet för jakt och viltförvaltning, Viltmyndigheten, inrättas. Ett annat delbetänkande Vildsvin och viltskador – om utfordring, kameraövervakning och arrendatorernas jakträtt (SOU 2014:54) lämnades i juli 2014. Enligt ett tilläggsdirektiv ska uppdraget vad gäller övriga frågor redovisas slutgiltigt senast den 30 december 2015. Betänkandena bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Myggbekämpning

I propositionen anføres inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård att lokala koncentrationer av översvämningsmygg är ett återkommande problem i delar av landet och har föranlett bekämpning genom spridning av bekämpningsmedel som innehåller bakterien Bti. Sådan verksamhet bör enligt propositionen hanteras och finansieras på regional och lokal nivå. I propositionen anføres att bekämpning med bekämpningsmedel innehållande Bti inte är en långsiktigt hållbar lösning och att det är viktigt att vidta alternativa åtgärder för att hantera problemet med översvämningsmygg på lång sikt. Regeringen anser enligt propositionen att ansvaret för att möjliggöra och genomdriva relevanta alternativa åtgärder ligger på lokal och regional nivå.

I ett svar på interpellationerna 2014/15:84 och 2014/15:88 om statens finansiering av myggbekämpning vid Nedre Dalälven (prot. 2014/15:22 6 §, den 14 november 2014) har klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP) bl.a. anfört att det alltså finns statlig medfinansiering till åtgärder mot myggproblematik inom ramen för landsbygdsprogrammet. Den nya regeringen har inga intentioner att ändra denna policy. Enligt ministern har länsstyrelsen tillsammans med kommunerna inom ramen för detta program finansiella möjligheter att ta tag i metodutvecklingen och gå vidare och genomföra de mer långsiktiga förvaltningsplaner som läggs fast när man har utvärderat vilka metoder som fungerar.

Utskottet har i betänkandet avseende allmän miljö- och naturvård, 2014/15:MJU1, under anslaget 1:3 Åtgärder för värdefull natur anfört att bekämpningen av översvämningsmygg är angelägen och ska stödjas även fortsättningsvis.

Utskottets ställningstagande

Utgångspunkter

Riksdagen fastställde genom ett beslut den 3 december 2014 om ramar för budgetens utgiftsområden (utg.omr. 23, bet. 2014/15:FiU1, rskr. 2014/15:29) en utgiftsram för utgiftsområde 23. Denna ram är styrande för riksdagens fortsatta behandling av anslagen.

Regeringen har på intäktssidan större ramar än Alliansen. Anledningen till detta är stora skattehöjningar på framför allt tre områden: höjda arbetsgivaravgifter för unga, särskild löneskatt för personer som har fyllt 65 år och höjda inkomstskatter. Alliansen accepterar inte regeringens skattehöjningar på jobben och har således lägre intäkter än regeringen.

Utskottet vill inledningsvis framhålla vikten av att skapa förutsättningar för fortsatt utveckling av den svenska landsbygden och de gröna näringarna. Det bidrar till att nå våra miljömål, hålla landsbygden levande och skapa jobb. Utskottets förslag till anslag för 2015 fullföljer den politik som har förts under de senaste mandatperioderna. Utskottet utgår därför i hög grad från 2014 års nivåer på anslagen inom utgiftsområde 23.

Nedan redovisas utskottets anslagsfördelning m.m. inom utgiftsområdet.

1:1 Skogsstyrelsen

Utskottet anser att anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket som behandlas nedan ska behållas oförändrat jämfört med föregående budgetår. Detta medför att Skogsstyrelsen inte kommer att få utökade arbetsuppgifter, vilket medför att någon utökning av anslaget 1:1 inte är nödvändig. Detta innebär att anslaget 1:1 bör uppgå till 399 278 000 kronor, vilket kan jämföras med anslaget för 2014 som uppgår till 413 533 000 kronor. Därmed avvisas den av regeringen föreslagna höjningen av anslaget.

1:2 Insatser för skogsbruket

Arbetet med skydd av värdefull skog är viktigt och ska bedrivas i nära samarbete med markägarna. Skogsstyrelsen konstaterar också att frivilliga avsättningar av skyddsvärd skog som skogsägare har gjort är nära dubbelt så stora som man tidigare beräknat. Utskottet anser således att frihet under ansvar är en god utgångspunkt för markägarnas skötsel av skog. Anslaget har inte utnyttjats fullt ut, och utskottet avvisar därför den föreslagna höjningen av anslaget för förstärkning av de instrument som disponeras av Skogsstyrelsen för skydd av skog. Detta innebär att anslaget 1:2 bör uppgå till 266 373 000 kronor, vilket kan jämföras med anslaget för 2014 som uppgår till 285 873 000 kronor.

När det gäller frågan om nationellt skogsprogram vill utskottet påpeka vikten av att alliansregeringens påbörjade arbete med att inrätta ett sådant fortsätter i samma anda. Skogsprogrammets inriktning bör vara att det ska omfatta ekonomiska, sociala och miljömässiga värden och syfta till att skogen

och dess värdekedja ytterligare bidrar till utvecklingen mot ett hållbart samhälle och en växande biobaserad samhällsekonomi. Satsningen på skogsriket och erfarenheterna från det utgör en av grunderna för utvecklingen av ett nationellt skogsprogram.

1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Antalet livsmedelsproducerande djur i Sverige har över tid minskat liksom antalet lantbrukare som håller djur. Det är en beklaglig utveckling som innebär ett minskat behov av medel från anslaget. Utskottet anser därför att 5 000 000 kronor från den föreslagna anslagsnivån kan användas till att förstärka efterfrågan av svenska livsmedel inom anslaget 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor, för att långsiktigt öka produktionen. Därmed avvisas den höjning av anslaget som regeringen föreslagit. Detta innebär att anslaget 1:4 bör uppgå till 102 074 000 kronor, vilket kan jämföras med anslaget för 2014 som uppgår till 107 298 000 kronor.

1:7 Ersättningar för viltskador m.m.

Riksdagen har beslutat om en ny rovdjurspolitik med en regional förvaltning av rovdjuren, vilket innebär en förstärkt lokal förankring. Riksdagen har ställt sig positiv till en översyn av dagens ersättningsnivåer så att de som påverkas av rovdjursskador ska få en skälig ersättning. Anslaget 1:7 har inte nyttjats fullt ut de senaste åren, och i avvaktan på en översyn av ersättningsnivåer och att den rovdjurspolitik som beslutats genomförs anser utskottet att anslaget bör behållas oförändrat jämfört med 2014.

Utskottet anser i likhet med regeringen att anslaget 1:7 – när det gäller förebyggande åtgärder mot skador i fisket orsakade av säl – ska användas som nationell medfinansiering av åtgärder inom ramen för Havs- och fiskeriprogrammet för 2014–2020. Eftersom programmet dock inte trätt i kraft ännu bör regeringens förslag beträffande nämnda begränsning av användningen av anslaget inte genomföras nu.

1:8 Statens jordbruksverk

Utskottet ställer sig inte bakom regeringens förslag att öka anslaget med 18 000 000 kronor för arbete med miljöfrågor eftersom regeringen inte tydligt har motiverat varför anslagsökningen är nödvändig. Utskottet förutsätter att detta arbete även fortsättningsvis kan utföras inom ramen för nuvarande anslag. Detta innebär att anslaget 1:8 bör uppgå till 501 086 000 kronor, vilket kan jämföras med anslaget för 2014 som uppgår till 551 089 000 kronor.

1:15 Livsmedelsverket

Utskottet konstaterar att det framgår av Livsmedelsverkets regleringsbrev att delar av anslaget ska användas för att täcka delar av kostnaderna i den offentliga kontrollen, inklusive godkännanden av anläggningar, vid mindre

slakteri- och vilthanteringsanläggningar. Enligt uppgift från Landsbyggsdepartementet är medlen permanenta i den meningen att något slutår inte har angetts. Utskottet anser att det är viktigt att detta ska gälla också fortsättningsvis.

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens, och innebär att anslaget 1:15 uppgår till 303 139 000 kronor, vilket kan jämföras med anslaget för 2014 som uppgår till 304 035 000 kronor.

1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor

Utskottet föreslår att anslaget förstärks med sammanlagt 35 000 000 kronor. Satsningen på Sverige – det nya matlandet har lyft den svenska livsmedelsproduktionen och exporten av livsmedel. Utskottet konstaterar att svensk livsmedelsproduktion har svårt att hävda sig i internationell konkurrens bl.a. på grund av andra länders lägre djurskydd. Utskottet vill fortsätta att värna det svenska djurskyddet och samtidigt skapa bättre förutsättningar och starkare konkurrenskraft för svenska livsmedelsföretag. Ett fortsatt arbete med att stärka den svenska livsmedelsproduktionen är viktigt för jobb och företagande i hela Sverige.

Utskottet anser att satsningen Sverige – det nya matlandet ska fortsätta. Utskottet föreslår att av förstärkningen ska 10 000 000 kronor, tillsammans med de 15 000 000 kronor som föreslagits av regeringen i budgetpropositionen, användas för ett fortsatt arbete med Sverige – det nya matlandet genom satsningar på hållbar tillväxt och export inom näringarna samt utveckling av kvalitet och kompetens. Det är prioriterat att förstärkningen går till att säkra finansiering av redan pågående projekt och kommunikation. Åtgärderna inom Sverige – det nya matlandet ska kompletteras med satsningar inom landsbygdsprogrammet.

Bra mat är en viktig aspekt inom äldreomsorg och förskola. Inom ramen för Sverige – det nya matlandet inrättade alliansregeringen ett nationellt kompetenscentrum för måltider i vård, skola och omsorg som arbetar med att stödja och stimulera kommuner och landsting. Ett nationellt måltidslyft som premierar de äldreboenden och förskolor som satsar på bättre kvalitet på maten kommer att bidra till att öka medvetenheten om matens betydelse. Utskottet vill därför se fortsatt stöd till ett kompetenscentrum för måltider i vård, skola och omsorg. Utskottet föreslår att 25 000 000 kronor av förstärkningen avsätts till ett nationellt kompetenscentrum för måltider i vård, skola och omsorg för en satsning kallad Måltidslyftet. Tillsammans med en satsning på 75 000 000 kronor från anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken inom utgiftsområde 9 blir det möjligt för kommuner och fristående aktörer som driver äldreomsorg eller förskolor att söka stimulansbidrag för att utveckla och förbättra kvaliteten på måltiderna och måltidsupplevelsen, att stärka möjligheten att välja lokalproducerad mat som håller hög kvalitet i både smak och tillverkning och att underlätta upphandling av närodlade råvaror.

Utskottets förslag innebär att anslaget 1:16 bör uppgå till 50 160 000 kronor, vilket kan jämföras med anslaget för 2014 som uppgår till 88 660 000 kronor.

1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Alliansregeringens utgångspunkt när Landsbygdsprogram 2014–2020 utformades var att medel i första hand ska användas för att ge lönsamma och livskraftiga företag, aktiva bönder och en modern landsbygd. Utskottet anser att utformningen av och innehållet i landsbygdsprogrammet inte bör ändras. Det innebär att utskottet vill göra en satsning på idrotts- och fritidsanläggningar på landsbygden inom ramen för landsbygdsprogrammet. Vidare bör alliansregeringens satsning i utformandet av landsbygdsprogrammet för att förbättra servicen på landsbygden kvarstå. Tillgång till bredband är avgörande för att människor ska kunna driva företag, jobba och studera på distans. Det förbättrar servicenivån, och det blir enklare att bo och verka i hela landet. Det är viktigt att använda de stora resurser som finns i landsbygdsprogrammet för att förbättra förutsättningar för jobb och tillväxt på landsbygden. Utskottet anser därför att regeringen ska verka för att Alliansregeringens förslag till landsbygdsprogram ska godkännas av Europeiska kommissionen. Utskottets förslag överensstämmer med regeringens anslagsförslag.

1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

Utskottet föreslår att anslaget bibehålls på samma nivå som föregående år och avvisar därför den höjning av anslaget som föreslagits av regeringen. Utskottet prioriterar i stället satsningar för att stärka konkurrenskraften i livsmedelssektorn. Ersättning för metangasreducering inom anslaget ska inte påverkas.

Utskottets förslag innebär att anslaget 1:20 bör uppgå till 32 830 000 kronor, vilket kan jämföras med anslaget för 2014 som uppgår till samma belopp.

1:24 Sveriges lantbruksuniversitet

Arbetet med artprojektet har genomgått en översyn som innebär en fortsatt hög ambition men under en längre tidsram. Utskottet anser att arbetet ska fortsätta inom oförändrad budgetram. Därmed avvisas den föreslagna höjningen av anslaget med 15 000 000 kronor för projektet. Det bör göras ytterligare en avsättning med 1 895 000 kronor till det gemensamma e-förvaltningsprojekt som behandlas inom utgiftsområde 22, vilket minskar den föreslagna anslagsnivån inom anslaget 1:24 med motsvarande belopp. Anslaget bör vidare tillföras 2 500 000 kronor på grund av en omfördelning av forskningsmedel mellan lärosäten och 3 000 000 kronor till hippologutbildningen. Detta innebär att anslaget 1:24 bör uppgå till 1 716 438 000 kronor, vilket kan jämföras med anslaget för 2014 som uppgår till 1 705 926 000 kronor.

Övriga anslag

När det gäller övriga anslag, dvs. 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt, 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder, 1:6 Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar, 1:9 Bekämpande av växtskadegörare, 1:10 Gårdsstöd m.m., 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m., 1:12 Finansiella korrigeringar m.m., 1:13 Strukturstöd till fisket m.m., 1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m., 1:17 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m., 1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur, 1:21 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m., 1:22 Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m., 1:23 Främjande av rennäringen m.m. 1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: forskning och samfinansierad forskning, 1:26 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien gör utskottet samma bedömning som regeringen om fördelning av medel på anslagen under utgiftsområdet.

När det gäller frågan om att inrätta en ny myndighet med ansvar för viltförvaltning avser utskottet att återkomma till denna fråga under våren 2015.

Sammanfattning av utskottets förslag

Utskottet vill hänvisa till de kompletterande uppgifter som utskottet har lämnat om de berörda anslagen i detta betänkande.

Med det ovan anförda tillstyrker utskottet de anslag m.m. som föreslås i de gemensamma partimotionerna 2014/15:2358 av Per Bill m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 8, 2014/15:2454 av Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, FP) yrkandena 31 och 32 och 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkandena 1–3, 5 och 19 för budgetåret 2015 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (bil. 3). Med hänsyn till vad som redovisats ovan anser utskottet att de aktuella motionsförslagen om myggbekämpning kan lämnas utan vidare åtgärd.

Utskottet tillstyrker därmed i övrigt proposition 2014/15:1 punkt 3–11 när det gäller utgiftsområde 23.

Övriga motionsyrkanden som behandlas under detta avsnitt avstyrks.

Särskilda yttranden

1. Anslag inom utgiftsområde 23, punkt 3 (S, MP, V)

Matilda Ernkrans (S), Isak From (S), Maria Strömkvist (S), Jan-Olof Larsson (S), Stina Bergström (MP), Monica Haider (S), Jens Holm (V) och Marianne Pettersson (S) anför:

Sverige ska vara en global förebild, i vår utveckling, vår jämlikhet, vår jämställdhet och vårt ledarskap i klimatomställningen. Ett land som kännetecknas av alla människors lika värde, självförtroende, solidaritet och tron på att framtiden går att förändra. Sverige ska vara en ledande och inspirerande kraft i världen. Där vi investerar gemensamt i människor och miljö, i kunskap och konkurrenskraft, i trygghet i nuet och hopp inför framtiden. Där vi brygger över klyftor och där alla barn har möjligheter att förverkliga sin fulla potential. Vi kommer alltid att stå upp för ett öppet och humant samhälle!

Sverige befinner sig på flera viktiga områden i ett allvarligt läge. Arbetslösheten har bitit sig fast på höga nivåer. Överskott har vänts till underskott. Skolresultaten rasar och välfärden uppvisar stora brister. Klyftorna växer och ojämställdheten mellan kvinnor och män består. De sänkta klimatambitionerna och oviljan att med kraft ställa om till miljövänlig produktion riskerar vår natur, människors hälsa och Sveriges ekonomiska utveckling.

För tredje gången av tre möjliga efterlämnar en borgerlig regering stora hål i statens finanser. Ofinansierade skattesänkningar har bidragit till att underskotten i de offentliga finanserna har vuxit år efter år, även när konjunkturen stärkts. Överskottsmålet nås inte. Nu ska underskotten steg för steg pressas tillbaka, så att Sverige inte längre bryter mot det finanspolitiska ramverket. Därför finansieras nya reformer fullt ut i den rödgröna budgeten.

En politik för fler jobb, präglad av både social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet, ger ökad sammanhållning och är avgörande för Sveriges utveckling. Sverige ska ha en välfärd att lita på. Inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män ska minska. Sverige ska vara ett land som håller ihop.

Det är olyckligt och allvarligt att en riksdagsmajoritet bestående av de borgerliga partierna och Sverigedemokraterna har avvisat ett budgetförslag med denna inriktning, till förmån för ett alternativ som fortsätter på en väg som väljarna sa nej till vid valet den 14 september. S- och MP-regeringen i samarbete med Vänsterpartiet ser fördelningen inom utgiftsområde 23 som en del av budgetpropositionens förslag som en helhet.

Riksdagen fastställde genom sitt beslut den 3 december 2014 att de samlade utgifterna för utgiftsområde 23 inte får överstiga 15 656 027 000 kronor 2015 (bet. 2014/15:FiU1). Regeringens förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå och kan således formellt inte tas upp till behandling. Därför väljer vi att avstå från att delta i beslutet och lägger i stället fram ett särskilt yttrande om

vår politik på utgiftsområde 23. Anslagen inom utgiftsområdet borde ha utformats i enlighet med regeringens budgetproposition.

Regeringens övergripande målsättning är att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020. För att nå målet behövs en livskraftig, hållbar och aktiv landsbygd. Landsbygden står inför stora utmaningar men rymmer också goda möjligheter. Sverige får inte dras isär och bli ett delat land, där jobb och företag bara utvecklas i storstadsområden och där känslan av samhörighet försvinner. Därför vill vi bidra till goda förutsättningar för arbete och välfärd i hela landet. Politiken ska se till att landsbygdens företag är livskraftiga och innovativa och att naturresurserna används hållbart, både i Sverige och globalt.

Vi vill därför ta vara på landsbygdens möjligheter och förena en miljömässigt hållbar utveckling med ekonomisk tillväxt – en grön tillväxt – som ger förutsättningar för ökad sysselsättning och framtidstro i hela landet.

I dag bor drygt var tredje person i Sverige på landsbygden. Över 200 000 kvinnor och män arbetar inom de gröna näringarna. De gröna näringarna är betydelsefulla för sysselsättning och tillväxt samt i omställningen till ett hållbart samhälle. Många jobb på landsbygden finns i småföretag. Regeringen vill att det ska vara enkelt att starta, driva och äga företag i Sverige. Växtkraften i entreprenörskap och småföretagande på landsbygden är avgörande för hela Sverige. Förenkling ska därför beaktas i allt arbete med förändring av regelverk. Det är dessutom avgörande för konkurrenskraften med en väl fungerande kunskapskedja, omfattande forskning, innovation, försöksverksamhet, rådgivning och utbildning som kan främja företagens utveckling på en föränderlig och mer konkurrensutsatt marknad.

Landsbygdspolitiken samverkar med flera andra politikområden, bl.a. den regionala tillväxtpolitiken, miljö- och klimatpolitiken samt näringspolitiken. Regeringen har i budgetpropositionen föreslagit satsningar på infrastruktur, bredband, service, utbildning och forskning för att utveckla landsbygdens näringsliv och säkerställa goda möjligheter att bo och verka på landsbygden. En landsbygd med bra förutsättningar för jobb och välfärd är en grundförutsättning för tillväxt i hela landet. Besöksnäringen är en viktig exportnäring för Sverige. Det svenska landsbygdsprogrammet ger goda möjligheter till stöd för utveckling av turism på landsbygden.

Den svenska landsbygden är rik på naturresurser och biologisk mångfald. Detta ger Sverige goda förutsättningar i den växande bioekonomin. Det innebär en biobaserad samhällsekonomi där ekosystemtjänster från mark och vatten används hållbart och bidrar till att miljökvalitetsmålen nås.

De gröna näringarna har goda förutsättningar att skapa jobb och tillväxt i hela landet. En väl fungerande jordbrukssektor med ett hållbart jordbruk innebär produktion av högkvalitativa livsmedel samt ökar takten i arbetet med att nå de nationella miljökvalitetsmålen, genom produktion av biobränsle, inbindning av koldioxid, ett öppet odlingslandskap med betade ängs- och hagmarker och därmed en bevarad biologisk mångfald och rika natur- och kulturmiljöer.

Förädling av biologisk råvara genom innovationer och modern teknik ger Sverige goda möjligheter till utveckling av nya biobaserade produkter. De gröna näringarna kan därmed bidra till grön tillväxt och utvecklingen av ett hållbart samhälle.

Viltet i Sverige är en viktig resurs som måste förvaltas långsiktigt. Jakten är en möjlighet för näringsverksamhet på landsbygden. Viltköttet är klimatsmart. Därför är det viktigt att göra viltköttet mer tillgängligt. Jakt- och viltförvaltning ska fungera tillsammans med övriga näringar på landsbygden och naturresurserna i stort. Jaktlagsutredningen (dir. 2012:77) har lämnat två delbetänkanden, ett om en ny viltmyndighet och ett om vildsvin. Dessa bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Livsmedelsindustrin är Sveriges fjärde största tillverkningsindustri sett till antalet sysselsatta. Det är en sektor med stor geografisk spridning och därmed viktig för att det ska finnas jobb i hela landet.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet ser en långsiktig livsmedelsstrategi som en viktig pusselbit för att öka livsmedelsproduktionen i Sverige, stödja svensk och miljöinriktad matkonsumtion och skapa sysselsättning på svensk landsbygd. En sådan strategi ska omfatta hela värdekedjan, från primärproduktion till konsument. Ett viktigt inslag i en svensk livsmedelsstrategi är åtgärder som leder till effektivisering och utveckling av varumärken som har svensk livsmedelsproduktion som råvara.

Under det senaste året har konsumenternas efterfrågan på ekologisk mat ökat och det bör tas till vara. Regeringen har höga ambitioner för att öka den ekologiska produktionen och konsumtionen. Mer ekologisk mat kan göra jordbruket och svensk mat mer konkurrenskraftiga. Den ekologiska produktionen bidrar också till arbetet med att nå riksdagens miljömål t.ex. genom minskad kemikalieanvändning och minskad övergödning.

Regeringens bedömning är att mer ekologisk produktion kan leda till fler jobb och stärkt konkurrenskraft för svenska livsmedelsproducenter. Därför menar vi att det är viktigt att skapa incitament och driva på utvecklingen av produktion och konsumtion inom den ekologiska sektorn. Förstärkningen av landsbygdsprogrammet i regeringens budgetförslag gav förutsättningar för detta.

Konsumenterna ska kunna lita på att maten är säker och att informationen om de livsmedel man köper är korrekt. Det ska vara enkelt att göra medvetna val. Företagen har därför ansvar för att livsmedel på marknaden är säkra och märkta på rätt sätt. Den offentliga livsmedelskontrollen har en viktig roll för såväl producenter som konsumenter och ska vara effektiv och likvärdig i hela landet. Konsumenterna ska kunna känna sig säkra på vilka val av livsmedel de gör i butik eller på restaurang. Därför måste den offentliga livsmedelskontrollen utföras på ett bra sätt och vara effektiv över hela landet.

Skogen är Sveriges gröna guld och en av landets viktigaste naturtillgångar, och skogsnäringen sysselsätter direkt ca 76 000 personer, varav många på landsbygden. Dess betydelse för framtidens jobb och klimatutmaning kan inte överskattas. Skogen är Sveriges viktigaste basnäring och vi är världens tredje

största exportör av skogsprodukter, det vill säga massa, papper och sågade trävaror.

Sverige behöver en långsiktig skogsstrategi som optimerar skogens möjligheter att bidra i utvecklingen av en bioekonomi och som tillvaratar skogens hela värdekedja. Fler naturskogar ska skyddas och naturvårdshänsynen ska öka i den brukade skogen. Den nationella skogspolitiken bör därför vidareutvecklas i bred samverkan med berörda i ett nationellt skogsprogram för Sverige. Detta ska bidra till att stimulera flera andra strategiska satsningar och politikområden om till exempel klimat och miljömål, landsbygdsutveckling och regional nyindustrialisering av Sverige, utveckling av export och utveckling av besöksnäringen.

Rådgivning är ett verktyg för att nå målsättningen om ökad tillväxt inom ramen för det hållbara skogsbruket. Det är viktigt att fler kvinnor och män söker sig till de skogligt relaterade utbildningarna och arbetstillfällen kopplade till skogen, så att skogssektorns kompetensförsörjning kan tryggas på lång sikt.

Utvecklingen i miljöarbetet i skogen har sedan början av 1990-talet varit positiv, men Skogsstyrelsens utvärderingar av miljöhänsynen i skogsbruket visar på brister i skogsbrukets miljöhänsyn, bl.a. hänsyn till hänsynskrävande biotoper, skador på fornminnen och kulturhistoriska lämningar samt skador på mark och vatten.

I frågan om hur bekämpningen av översvämningsmyggor ska finansieras har regeringen ingen annan uppfattning än den tidigare borgerliga regeringen. Liksom regeringen vill vi dock medverka till att det tas fram hållbara åtgärder för att hantera problemet – detta för att säkra en god livsmiljö för människor, djur och natur även på lång sikt.

Vi anser i likhet med regeringen att 406 278 000 kronor bör anvisas till anslaget 1:1 Skogsstyrelsen. Den förstärkning av anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket som föreslås när det gäller de instrument som disponeras av Skogsstyrelsen för skydd av skog medför ökade förvaltningsutgifter. Anslaget 1:1 bör därför tillföras 7 000 000 kronor som en nivåhöjning. Skogsbranden i Västmanlands län i augusti 2014 medför också ökade utgifter och därför bör anslaget förstärkas med 8 000 000 kronor 2015.

Arbetet med formellt samt frivilligt skydd av skogsmark bedöms vara av stor vikt för att nå etappmålet om biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Berörda myndigheter implementerar nu arbetsmetoder i hela landet, parallellt med det traditionella bevarandearbetet. Dialog och samverkan med markägare är en viktig del av arbetet med naturskydd och miljöhänsyn. Markägare som vill skydda sin skog kan vända sig till Skogsstyrelsen eller Länsstyrelsen.

Därför föreslog regeringen i budgetpropositionen att de instrument som disponeras av Skogsstyrelsen för skydd av skog ska förstärkas. Anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket skulle höjas med 100 000 000 kronor. Anslaget får användas som stöd till vissa åtgärder inom skogsbruket och finansiera naturkulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket och åtgärder för att anlägga och vårda ädellövskog samt för att täcka utgifter för biotopskydd och naturvårdsavtal. Med anledning av skogsbranden i augusti 2014 i

Västmanlands län bör åtgärder vidtas för att stödja drabbade skogsägare och övriga berörda, och regeringen föreslog att anslaget därför bör öka med 27 000 000 kronor.

Att dessa insatser nu uteblir efter att de borgerliga partierna med stöd från Sverigedemokraterna röstat mot ökade insatser för skogen minskar möjligheter att nå de skogspolitiska målen.

Vidare anser vi att anslaget 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet bör förstärkas med 5 000 000 kronor i jämförelse med de borgerliga partiernas förslag.

I likhet med vad som anförs i propositionen anser vi att 15 160 000 kronor bör anvisas till anslaget 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor. Vi anser att regeringen för framtiden bör avisera ett bredare, mer strategiskt och långsiktigt angreppssätt för ökad svensk matproduktion. Regeringen avser att lägga fast en långsiktig svensk livsmedelsstrategi. Småskalig livsmedelsproduktion ska stöttas bl.a. genom bidrag till ett nationellt kompetenscentrum för mathantverk.

Rovdjursförvaltningen behöver utvecklas för att alla våra stora rovdjur ska uppnå och långsiktigt bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet. Ytterligare åtgärder för att förebygga konflikter kring rovdjur är särskilt viktigt. Därför föreslog regeringen att förstärka anslaget 1:7 Ersättningar för viltskador med 20 000 000 kronor per år för att förebygga konflikter. Att de borgerliga partierna nu avvisat denna förstärkning försvårar detta arbete.

I enlighet med propositionen bör 519 086 000 kronor anvisas till anslaget 1:8 Statens jordbruksverk. Anslaget bör förstärkas med 18 000 000 kronor 2015 och därefter 8 000 000 kronor årligen för arbete med miljöfrågor.

Vidare bör 37 830 000 kronor anvisas till anslaget 1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket. Ökningen på 5 000 000 kronor i förhållande till de borgerliga partiernas förslag ville vi använda till stöd till metangasreducering.

Slutligen anser vi i likhet med regeringen att 1 727 833 000 kronor bör anvisas till anslaget 1:24 Sveriges lantbruksuniversitet. Vi utgår från att finansieringen av hippologutbildningen vid SLU säkras. Vi föreslår också att anslaget förstärks med 15 000 000 kronor för Svenska artprojektet med den tillhörande Nationalnyckeln och de biologiska samlingarna vid svenska museer och institutioner. Det är viktigt att projektet tillförs resurser för kartläggning av arter, taxonomisk forskning och informationsspridning. För byggnation av ett nytt svenskt undersöknings- och forskningsfartyg föreslår vi att anslaget höjs med 6 000 000 kronor 2015, ytterligare 6 000 000 kronor 2016, ytterligare 1 000 000 kronor 2017 och med ytterligare 22 000 000 kronor 2018.

När det gäller övriga anslag hänvisar vi till vad som anförs i propositionen.

Under utskottets behandling av utgiftsområde 23 framkom att det budgetförslag för utgiftsområdet som ansluter till de ramar en majoritet i kammaren (M, FP, C, KD och SD) aktivt röstade igenom den 3 december i riksdagens kammare, nu inte har en majoritet i utskottet. Här är

Sverigedemokraternas agerande anmärkningsvärt. I kammarens omröstning om budgetramarna röstade SD aktivt för det borgerliga alternativet som innebär lägre ramar för utgiftsområdet. När miljö- och jordbruksutskottet sedan behandlar en budget inom de nya, lägre ramarna säger sig SD nu tvärtom vilja ha högre ramar för utskottets utgiftsområde 23. En helt fundamental grund för att riksdagsarbetet ska fungera är att partierna uppträder konsekvent och tar ansvar för sina beslut. Sverigedemokraternas agerande i detta fall undergräver den parlamentariska ordning som folkstyret vilar på. Vi konstaterar att även om våra tre partier (S, MP och V) har fler röster i utskottet än de partier (M, FP, C och KD) som nu står kvar vid de ramar de röstat för i kammarens rambeslut den 3 december väljer vi att inte bidra till mer oordning i riksdagsbeslutet. Av den anledningen deklarerar vi att vi inte deltar i beslutet, att vi står kvar vid den budget vi aktivt röstade för och lämnar detta särskilda yttrande för att beskriva vår politik med högre ramar och ambitioner för utgiftsområde 23.

2. Anslag inom utgiftsområde 23, punkt 3 (SD)

Martin Kinnunen (SD) och Runar Filper (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn som betraktar värdekonservatism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiets övergripande mål är att formera en demokratisk, politisk rörelse som slår vakt om den gemensamma nationella identitet som har utgjort grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framtidskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Vi eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen. Genom att kombinera frihet och trygghet, individualism och gemenskap hoppas vi kunna skapa ett folkhem som i så hög grad som möjligt är präglad av trygghet, välstånd, demokrati och en stark inre solidaritet.

Sverigedemokraterna står fritt från såväl socialismens som liberalismens ekonomiska teorier och kan därför inta ett pragmatiskt och verklighetsanpassat förhållningssätt i ekonomiska frågor. Förutsatt att det kan gagna Sverige och dess medborgare är vi öppna för samtal, diskussioner och samarbeten med alla andra partier.

I vår höstbudget stakar vi ut våra viktigaste visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra. Rent statsfinansiellt är Sveriges ekonomiska utgångsläge relativt gott. Däremot biter sig arbetslösheten alltjämt fast vid

oroväckande höga nivåer. Vår avsikt är att skapa förutsättningar för Sveriges befintliga arbetskraft att möta den efterfrågan som finns på arbetsmarknaden. Sverigedemokraterna ställer sig otvetydigt bakom de finanspolitiska hörnstenarna om överskottsmål för den offentliga sektorn, utgiftstak samt krav på kommuner och landsting om god ekonomisk hushållning.

I och med beslutet som togs den 3 december i kammaren vill vi sverigedemokrater härmed tydliggöra vår ställning och vårt agerande. Vid voteringen i kammaren gav Sverigedemokraterna i första hand stöd till partiets eget budgetförslag som hade inneburit betydande förbättringar för välfärden, ökad trygghet och stärkt ekonomi för bl.a. sjuka, personer med funktionsnedsättning, pensionärer, förvärvsarbetare och barnfamiljer. De övriga partierna röstade ned vårt budgetförslag och stoppade de stora och fullt finansierade satsningarna på trygghet och välfärd med hänvisning till att man inte ansåg att finansieringen av dessa reformer borde ske genom minskad invandring. Enligt vår mening tydliggjorde man därmed att fortsatt massinvandring är viktigare än alla välfärdsreformer tillsammans.

Efter att Sverigedemokraternas förslag fallit i voteringen kring statsbudgeten återstod endast de rödgrönas och Alliansens förslag. Sverigedemokraternas bedömning var att nettoeffekten för samhället av de bägge förslagen var likvärdig. Denna analys delas av bl.a. John Hassler, professor i nationalekonomi och ordförande i Finanspolitiska rådet, som slagit fast följande: "Det finns egentligen inte några fundamentala skillnader mellan alliansens och regeringens ekonomiska politik."

Med utgångspunkt i vårt ansvar för det svenska samhällets långsiktiga stabilitet och välbefinnande och det principbeslut som fattats av den sverigedemokratiska riksdagsgruppen om att hädanefter försöka stoppa varje budgetproposition som innebär att invandringen ökar ytterligare från nuvarande, historiskt höga, nivåer, valde vi att stödja allianspartiernas budgetmotion.

Detta innebär inte att Sverigedemokraterna ställer sig bakom Alliansens budgetmotion i sak, utan detta var ett resultat av regeringens ovilja att ytterligare förvärra en politik som i grunden skadar hela det svenska samhället. Hade vi lagt ned våra röster hade vi med säkerhet låst fast landet vid en destruktiv politik i fyra år. Vårt val och vårt agerande innebär också att om Alliansen skulle hålla fast vid sin politik utan att förändra den så kommer vi framöver att hamna i ett liknande läge där vi också är beredda att fälla en eventuell alliansregering som lägger fram en lika samhällsskadlig invandringspolitik.

I Sverigedemokraternas budgetmotion inom utgiftsområde 23 2014/15:2890 av Martin Kinnunen m.fl. (SD) föreslås åtgärder och förbättringar inom utgiftsområdet för 2015. Riksdagen fastställde genom sitt beslut den 3 december 2014 att de samlade utgifterna för utgiftsområde 23 inte får överstiga 15 656 027 000 kronor 2015 (bet. 2014/15:FiU1). Sverigedemokraternas förslag på utgiftsområdet överstiger denna nivå med 1 466 395 kronor och kan således formellt inte tas upp till behandling. Vårt

budgetalternativ bör ses som en helhet. Då riksdagen har ställt sig bakom en annan budgetmotion och de utgiftsramar och beräkningar av inkomster som föreslås där har den också avslagit Sverigedemokraternas förslag till utgiftsramar och beräkningar av inkomster. Därför har vi valt att inte delta i beslutet om anslag inom utgiftsområde 23. I stället redovisas här den fördelning av anslag inom utgiftsområdet som förordas i utgiftsområdesmotion 2014/15:2890 (SD). Dessutom ställer vi oss bakom motionerna 2014/15:1553 (SD), 2014/15:2101 (SD), 2014/15:2667 (SD), 2014/15:2672 (SD), 2014/15:2784 (SD) yrkande 12, 2014/15:2785 (SD) och 2014/15:2831 (SD) yrkande 4. Vi ställer oss också bakom motion 2014/15:2977 (M) yrkande 1.

Jordbruket och skogsbruket utgör fundamentala pelare i den svenska ekonomin och bidrar till en levande och livskraftig landsbygd. De gröna näringarna – företag där jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö är grundläggande resurser – sysselsätter drygt 400 000 personer, vilket är nästan var tionde av alla sysselsatta i Sverige. Omsatt i pengar bidrar jord- och skogsbruket med över 200 miljarder kronor, eller med 8 procent, till det samlade värdet av produktionen av varor och tjänster i Sverige. Skogsindustrin i Sverige är världens näst största exportör av papper, pappersmassa och trävaror.

Landsbygden och alla dess företag har stora möjligheter att växa och utvecklas. Samtidigt sammanflätas jordbruket och skogsbruket både med ett kulturellt arv och med omistliga naturvärden. Natur och biologisk mångfald har ett egenvärde. Sverigedemokraterna ser ett ansvarsfullt skogs- och jordbruk som en positiv faktor för att bevara biologisk mångfald. Sverigedemokraterna ser areella näringar, landsbygd och livsmedel som ett prioriterat område och förordar en förstärkt budget på flera delområden.

Utgångspunkten för Sverigedemokraternas skogspolitik är två övergripande och jämställda mål, nämligen miljömålet och produktionsmålet. Enligt Skogsstyrelsen når inte nuvarande miljöhänsyn upp till en acceptabel nivå. Sverigedemokraterna vill därför skjuta till ytterligare resurser till Skogsstyrelsen. Vi anser att en rådgivningsinsats i samarbete med skogsnäringen skulle öka skogsägarnas incitament för att öka röjningsinsatserna. Anslaget 1:1 Skogsstyrelsen bör därför höjas med 57 000 000 kronor. Med anledning av skogsbranden i augusti 2014 i Västmanlands län bör åtgärder vidtas för att stödja drabbade skogsägare och övriga berörda. Vi vill därför stärka anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket med 120 000 000 kronor.

Sverige är ett stort land med ibland långa avstånd mellan djurbesättningarna. För att stödja dess viktiga insatser tillför vi 5 000 000 kronor extra till anslaget 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet.

När det gäller anslaget 1:7 Ersättningar för viltskador m.m. anser vi att anslaget bör tillföras 20 000 000 kronor för att förebygga viltskador och som ersättning för sådana skador.

I enlighet med propositionen bör 519 086 000 kronor anvisas till anslaget 1:8 Statens jordbruksverk. Anslaget bör förstärkas med 18 000 000 kronor 2015 och därefter 8 000 000 kronor årligen för arbete med miljöfrågor. För att höja djurens status i samhället, utvärdera regelverk och all verksamhet som inbegriper djur vill Sverigedemokraterna inrätta en djurskyddsombudsman inom Statens jordbruksverk. Ombudsmannen kan bistå med juridisk hjälp i djurskyddsmål, men även främja husdjurs välbefinnande. Arbetet med att begränsa antalet djurförsök är viktigt såväl av hänsyn till djuren som till människan då djurförsök ofta är såväl kostsamma som ineffektiva för ändamålet. För att stärka arbetet vill Sverigedemokraterna avsätta medel för att inrätta ett 3R-center och även på andra sätt arbeta för att minimera antalet djurförsök. Missförhållanden i landets djurparker har uppmärksamats de senaste åren. Sverigedemokraterna vill därför öka anslaget 1:8 Statens jordbruksverk med 73 000 000 kronor jämfört med regeringens förslag.

Det kommer nya larmrapporter och fall av omfattande livsmedelsbedrägerier. Ett vanligt exempel på fusk är att märka om utländskt kött till svenskt. Konsumenterna måste kunna lita på innehållet i livsmedlen. Därför bör man förstärka och intensivifiera arbetet med kontroller. Sverigedemokraterna vill öka anslaget 1:15 Livsmedelsverket med 20 000 000 kronor.

Satsningen på projektet Sverige – det nya matlandet hade flera positiva aspekter, som ledde till fler nystartade livsmedelsförädlingsföretag på landsbygden. Sverigedemokraterna ser positivt på en fortsatt satsning och tillför därför medel för att stärka konkurrenskraften i livsmedelssektorn och för att främja exporten av svenska livsmedel. Utveckling av livsmedelsförädling är i sig positivt för en levande och livskraftig landsbygd. Sverigedemokraterna vill öka anslaget 1:16 Konkurrenskraftig livsmedelssektor med 40 000 000 kronor. Vidare bör 5 000 000 förstärka anslaget 1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket.

Sverigedemokraterna anser även att ytterligare medel bör anslås till forskning och högre utbildning inom skogsnäringen. Avgörande för landsbygdens konkurrenskraft, hållbara utveckling och goda djuromsorg är en väl fungerande kunskapskedja, omfattande utbildning, forskning, innovation, försöksverksamhet, rådgivning och en samverkan mellan universitet, högskolor och näringsliv. Vi vill därför öka anslaget 1:24 Sveriges lantbruksuniversitet med 86 395 000 kronor.

Sverigedemokraterna anser att Formas har en viktig roll att spela som en brygga mellan näringen och forskningen och föreslår en förstärkning av anslaget 1:25 till Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) med 25 000 000 kronor.

Sverigedemokraterna föreslår att 100 000 000 kronor avsätts på ett nytt anslag, Djurvälståndssatsning. Sverigedemokraterna vill tillföra mer medel för att premiera god djuromsorg med fokus på den utsatta gris- och mjölknäringen.

Regeringen har beslutat att fram till 2015 minska återbetalningen av koldioxidskatten för jord- och skogsbruksmaskiner från 2,10 kronor per liter till 0,90 kronor per liter. I budgeten för 2013 valde man att sänka återbetalningen med 170 000 000 kronor, till 1,70 kronor per liter. Sverigedemokraterna anser att återbetalningen av koldioxidskatten för jord- och skogsbruksmaskiner höjs. Vi föreslår fortsatt kompensation med återbetalning av koldioxidskatt till en nivå som motsvarar 2,60 kronor per liter. På ett nytt anslag, Höjd återbetalning av koldioxidskatt bör 815 000 000 kronor avsättas för detta ändamål.

Vi föreslår vidare att 75 000 000 kronor avsätts på ett nytt anslag, Vattenbruk och fiskodlingar. Sverige har potential att bygga upp ett hållbart och omfattande vattenbruk, vilket skulle skapa sysselsättning. Storskalig musselodling längs vår västkust kan medföra att övergödande utsläpp tas upp från havet. Samtidigt kan musselskalen användas som ekologiskt gödselmedel eller som fodermedel till kyckling- och äggproduktion. I enlighet med detta resonemang bör ytterligare 25 000 000 kronor anslås på ett nytt anslag, Fiskevård och fiskebestånd.

Vidare bör man utreda hur ett restaureringsstöd för insatser i odlingslandskapet kan utformas och återinföras. Genom Utvald miljö i Landsbygdsprogrammet 2007–2013 fanns en möjlighet till ersättning för restaurering av kultur- och landskapsvårdande objekt där man kunde söka ersättning för att restaurera naturbetesmarker, slåtterängar, äldre byggnader, stenmurar, alléer och andra kulturmiljöer i odlingslandskapet m.m.

Även frågan om att återinföra statlig medfinansiering av avbytartjänster inom den småskaliga animalieproduktionen bör utredas. Myggbekämpningen vid nedre Dalälven bör förstärkas ekonomiskt med statliga medel.

Slutligen anser vi att besluten om jakt- och viltvårdspolitiken bör flyttas närmare de människor som påverkas. Genom att införa en viltvårdsmyndighet med ett helhetsansvar för viltförvaltningen kan vi minska konflikterna och bidra till en större balans mellan olika intressen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2014/15:1 Budgetproposition för 2015 utgiftsområde 23:

1. Riksdagen godkänner målet för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.
2. Riksdagen godkänner att de tidigare målen för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel upphör att gälla.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 37 000 000 kronor 2016, 37 000 000 kronor 2017 och 46 000 000 kronor 2018–2022.
4. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2015 besluta om en kredit i Riksgäldskontoret som inklusive tidigare utnyttjad kredit uppgår till högst 5 000 000 kronor för Viltvårdsfonden.
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 55 000 000 kronor 2016 och 39 000 000 kronor 2017.
6. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:13 Strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 194 000 000 kronor 2016–2023.
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:14 Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m. besluta om bidrag inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 915 000 000 kronor 2016–2023.
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:18 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 13 306 115 000 kronor 2016–2022.
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:19 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 9 681 705 000 kronor 2016–2022.
10. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:25 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning besluta om bidrag som

inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 400 000 000 kronor 2016–2021.

11. Riksdagen anvisar för budgetåret 2015 ramanslagen under utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt uppställning.

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:306 av Cecilia Widegren (M):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja fortsatt forskning för bättre djurvård och djurhälsa, inte minst för att förbättra hovhälsan.

2014/15:450 av Boriana Åberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förlägga en ny entreprenörsutbildning inom hästnäringen till Flyinge Kungsgård.

2014/15:609 av Pia Hallström (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en ny viltmyndighet som ska förläggas i Karlstad i Värmlands län.

2014/15:765 av Agneta Gille (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka kunskapen om tiaminbrist.

2014/15:904 av Tomas Tobé och Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör ta ett större ansvar för bekämpningen av mygg i nedre Dalälvsområdet.

2014/15:1063 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att agronomprogrammet bör anpassas till Bologna-systemet.

2014/15:1093 av Josef Fransson m.fl. (SD):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheter och nivåer för att ge producenter av biogödsel stöd.

2014/15:1216 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att ta vara på den kompetens som finns vid Sveriges lantbruksuniversitet i Skara för forskningen om framtidens gröna näringar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att se till att forskning och utveckling främjas för att Sverige ska kunna bli ett matland i världsklass genom att ligga i framkant med kunskap och innovationer om livsmedelsproduktion.

2014/15:1247 av Sten Bergheden (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avsätta resurser för att lyckas med en ökad export av svensk mat.

2014/15:1250 av Sten Bergheden (M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur Jordbruksverket och Livsmedelsverket kan få i uppdrag att avsätta resurser för att stötta svensk matexport.

2014/15:1282 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en ny viltmyndighet som får hand om jakt och viltförvaltning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förlägga den nya myndigheten till Skaraborg.

2014/15:1356 av Kristina Yngwe (C):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning och utbildning kring hästen och hästnäringen, inte minst hippologutbildningen.

2014/15:1553 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att bli världsledande inom forskningen om miljöfrämjande grödor.

2014/15:1676 av Penilla Gunther och Magnus Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att instifta en ny myndighet för jakt och viltvård.

2014/15:1793 av Daniel Bäckström och Eskil Erlandsson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ekonomiskt stöd till hundägare som köper skyddsväst till sin jakthund i områden med varg.

2014/15:1804 av Solveig Zander (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa en långsiktigt hållbar lösning för myggbekämpning.

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka anslagen till landsbygdsprogrammet för utveckling av landsbygden, bättre miljö och fler jobb.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta utveckla förutsättningarna för den svenska landsbygden och Matlandet Sverige.

2014/15:2101 av Pavel Gamov (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förstärka myggbekämpningen vid Nedre Dalälven.

2014/15:2334 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att länsstyrelser och regioner bör ges ett tydligare uppdrag att stötta svenskt mathantverk.

2014/15:2358 av Per Bill m.fl. (M, C, FP, KD):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om idrotts- och fritidsanläggningar på landsbygden.

2014/15:2386 av Mikael Oscarsson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en nationell organisation för myggbekämpning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om forskning om s.k. sterile insect technique (SIT).

2014/15:2453 av Anders W Jonsson (C):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nationellt måltidslyft.

2014/15:2454 av Emma Henriksson m.fl. (KD, M, C, FP):

31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nationellt måltidslyft som riktar sig till äldreomsorgen och förskolan där huvuddelen avsätts för äldreomsorgen.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kompetenscentrumet för måltider i vård, skola och omsorg.

2014/15:2467 av Per Bill (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna till bekämpning av mygg.

2014/15:2543 av Eskil Erlandsson (C):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bilda en ny viltförvaltningsmyndighet.

2014/15:2544 av Lena Ek (C):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på kompetensutveckling för en hållbar framtid genom satsningar på utbildningar så som naturbruksgymnasier och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU).
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka den svenska bondeföretagaren genom satsningar i landsbygdsprogrammet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fler exportmarknader bör öppnas och att företag bör få stöd för att kunna satsa på nya marknader.

2014/15:2573 av Annie Lööf m.fl. (C):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsättningen för Matlandet Sverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra ett nationellt måltidslyft.

2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förstärkningar av landsbygdsprogrammet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatta satsningar på ett nationellt skogsprogram samt Skogsriket och Matlandet Sverige.

2014/15:2667 av Martin Kinnunen och Josef Fransson (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riktade anslag för forskning om köttodling.

2014/15:2672 av Runar Filper m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur ett restaureringsstöd för insatser i odlingslandskapet kan utformas och återinföras.

2014/15:2756 av Elin Lundgren m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av en långsiktig strategi för myggbekämpning.

2014/15:2780 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att intensifiera arbetet med kontroller av livsmedel.

2014/15:2784 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska införas en nationell djurskyddsombudsman.

2014/15:2785 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda ett återinförande av statlig medfinansiering av avbytjänster inom den småskaliga animalieproduktionen.

2014/15:2831 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kompensera de svenska bönderna för merkostnader på grund av högre krav i djurskyddet.

2014/15:2890 av Martin Kinnunen m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2015 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bygga snabbt bredband på landsbygden.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra servicen på landsbygden.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta med satsningen Matlandet Sverige.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över dagens ersättningsnivåer till dem som får sina tamdjur rivna och dödade av rovdjur.

2014/15:2976 av Ulf Berg m.fl. (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riktade satsningar för exportstöd inom anslag 1:16 för att öppna nya marknader och skapa förutsättningar för handel.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa ett livsmedelsforskningsråd och ett tydligt huvudmannaskap under vilken all livsmedelsforskning samlas.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta stödja småskaliga slakterier och behålla de nedsättningar av tillsynsavgifter som den tidigare alliansregeringen införde.

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa en viltmyndighet.

2014/15:2981 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fortsatt stöd till kommuner som drabbas av översvämningsmygg.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen M, C, FP, KD		SD
1:1	Skogsstyrelsen	406 278	-7 000		+50 000
1:2	Insatser för skogsbruket	366 373	-100 000		+20 000
1:3	Statens veterinärmedicinska anstalt	115 921			
1:4	Bidrag till veterinär fältverksamhet	107 074	-5 000		
1:5	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	13 433			
1:6	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	124 349			
1:7	Ersättningar för viltskador m.m.	57 778	-20 000		
1:8	Statens jordbruksverk	519 086	-18 000		+55 000
1:9	Bekämpande av växtskadegörare	5 000			
1:10	Gårdsstöd m.m.	6 097 400			
1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	129 000			
1:12	Finansiella korrigeringar m.m.	75 472			
1:13	Strukturstöd till fisket m.m.	46 105			
1:14	Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	143 051			
1:15	Livsmedelsverket	303 139			+20 000
1:16	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	15 160	+35 000		+75 000
1:17	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	42 913			
1:18	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 740 505			
1:19	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 083 785			
1:20	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	37 830	-5 000		
1:21	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	4 116			
1:22	Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	1 029			
1:23	Främjande av rennäringen m.m.	107 915			
1:24	Sveriges lantbruksuniversitet	1 727 833	-11 395		+75 000

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen M, C, FP, KD	
				SD
1:25	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	515 700		+25 000
1:26	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien <i>Nya anslag</i>	1 177		
99:1	Djurvålfärdsersättning			+100 000
99:2	Höjd återbetalning av koldioxidskatt			+815 000
99:3	Vattenbruk och fiskeodlingar			+75 000
99:4	Fiskevård och fiskebestånd			+25 000
Summa för utgiftsområdet		15 787 422	-131 395	+1 335 000

BILAGA 3

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2015 inom
utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och
livsmedel

Tusental kronor

Ramanslag		Avvikelser från regeringen	Utskottets förslag
1:1	Skogsstyrelsen	-7 000	399 278
1:2	Insatser för skogsbruket	-100 000	266 373
1:3	Statens veterinärmedicinska anstalt	±0	115 921
1:4	Bidrag till veterinär fältverksamhet	-5 000	102 074
1:5	Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	±0	13 433
1:6	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	±0	124 349
1:7	Ersättningar för viltskador m.m.	-20 000	37 778
1:8	Statens jordbruksverk	-18 000	501 086
1:9	Bekämpande av växtskadegörare	±0	5 000
1:10	Gårdsstöd m.m.	±0	6 097 400
1:11	Intervention för jordbruksprodukter m.m.	±0	129 000
1:12	Finansiella korrigeringar m.m.	±0	75 472
1:13	Strukturstöd till fisket m.m.	±0	46 105
1:14	Från EU-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	±0	143 051
1:15	Livsmedelsverket	±0	303 139
1:16	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	+35 000	50 160
1:17	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	±0	42 913
1:18	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	±0	2 740 505
1:19	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	±0	2 083 785
1:20	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	-5 000	32 830
1:21	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	±0	4 116
1:22	Stöd till innehavare av fjällägenheter m.m.	±0	1 029
1:23	Främjande av rennäringen m.m.	±0	107 915
1:24	Sveriges lantbruksuniversitet	-11 395	1 716 438
1:25	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	±0	515 700
1:26	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	±0	1 177
	Nya anslag		

Ramanslag		Avvikelser från regeringen	Utskottets förslag
99:1	Djurvålfärdsersättning		
99:2	Höjd återbetalning av koldioxidskatt		
99:3	Vattenbruk och fiskeodlingar		
99:4	Fiskevård och fiskebestånd		
Summa för utgiftsområdet		–131 395	15 656 027

BILAGA 4

Uppföljning av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Förord

Miljö- och jordbruksutskottet beslutade den 13 mars 2014 att följa upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2015 inom de båda utgiftsområden som utskottet bereder. Den 14 oktober 2014 bekräftade utskottet beslutet att genomföra uppföljningen. Uppföljningen har inriktats på att följa upp de resultat som regeringen har redovisat samt att följa hur regeringen redovisar vad som har hänt utifrån utskottets tidigare uppföljningar.

Syftet med uppföljningen har varit att ta fram underlag inför beredningen av budgetpropositionen för 2015 samt att ge utskottet ett underlag för den fortsatta dialogen med regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen.

Gruppen har i sina ställningstaganden utgått från riksdagens beslut den 3 december 2014 om budgetramen för utgiftsområde 23.

Uppföljningen har genomförts av utskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp. Underlagen till uppföljningen har på gruppens uppdrag tagits fram inom Riksdagsförvaltningen av utvärderaren Joakim Skotheim vid utskottsavdelningens utvärderings- och forskningssekretariat i samarbete med uppföljnings- och utvärderingsgruppens sekreterare, föredraganden Lena Sandström vid miljö- och jordbruksutskottets kansli.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen överlämnar härmed sin uppföljningsrapport till miljö- och jordbruksutskottet.

Stockholm i december 2014

Jens Holm (V), ordförande

Jan-Olof Larsson (S)

Emma Nohrén (MP)

Runar Filper (SD)

Kristina Yngwe (C)

Sotiris Delis (M)

Fredrik Malm (FP)

Magnus Oscarsson (KD)

Sammanfattning

Uppföljnings- och utvärderingsgruppens bedömning i korthet: Miljö- och jordbruksutskottets uppföljnings- och utvärderingsgrupp har följt upp delar av regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Gruppen anser bl.a. följande:

- Gruppen ser positivt på det utvecklingsarbete som pågår inom Landsbygdsdepartementet för att förbättra resultatredovisningen till riksdagen. Ett flertal resultatindikatorer har enligt utskottets önskemål tillkommit för flera områden i regeringens resultatredovisning, och förändringar har gjorts vad gäller vilka resultat som redovisas. Regeringen har bl.a. tagit fram statistik som gör det möjligt att redovisa längre tidsserier. Detta är positivt och gör att det är enklare för riksdagen att följa resultatutvecklingen och måluppfyllelsen för utgiftsområdet. Det är viktigt att relevanta indikatorer tas fram för det nya målet för utgiftsområdet och att dessa avser uppnådda resultat, inte insatser eller omvärldsförändringar. Utskottet har haft en bra dialog om bl.a. resultatredovisningen för utgiftsområde 23 med tidigare regeringar. Gruppen är angelägen om att dialogen vidmakthålls och utvecklas även efter den aviserade departementsförändringen. Arbetet med att tydliggöra sambandet mellan mål, statliga insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag bör fortsätta.
- Olika stöd har stor betydelse för att upprätthålla inkomsterna inom det svenska jordbruket. Antalet mjölkkor, slaktsvin och smågrisar minskade relativt kraftigt under perioden 2005-2013, även om antalet smågrisar ökade mellan 2012 och 2013. Regeringen lyfter fram att jordbrukssektorn genomgår stora förändringar, med bl.a. allt större jordbruksföretag och ökad internationell konkurrens inom livsmedelsindustri och handel. Gruppen konstaterar att regeringen bedömer att det därför behövs en ny samlad strategi för att stärka jordbrukssektorns konkurrenskraft. Det är viktigt att redan nu beakta behovet av att kunna följa upp resultatet av de åtgärder som kommer att vidtas. Regeringens information om ekologiskt jordbruk har utvecklats. Gruppen noterar den positiva utvecklingen för ekologisk odling och marknaden för ekologiska produkter. Åtgärder för att minska jordbrukets administrativa kostnader har varit framgångsrika.
- Gruppen välkomnar att havs- och fiskeriprogrammet för perioden 2014–2020 kommer att inkludera finansiering av åtgärder som ska underlätta genomförandet av EU:s nya fiskeripolitik, bl.a. det successiva införandet av utkastförbud. Det är positivt att antalet bestånd inom biologiskt säkra gränser ökar. Det är viktigt att minska företagens administrativa kostnader inom fiskeområdet utan att syftet med regelverket äventyras.
- I årets resultatredovisning redovisar regeringen resultatindikatorer för offentlig kontroll i livsmedelskedjan, vilket gör det enklare att bedöma resultatutvecklingen inom livsmedelsområdet. För vissa delar saknas fortfarande indikatorer. Det är fortfarande angeläget att öka kontrollen av

redligheten i livsmedelshanteringen eftersom fusk med ingredienser och märkning är helt oacceptabelt. Arbetet med att stärka samordningen av livsmedelskontrollen för att likrikta och ytterligare riskbasera kontrollen bör fortsätta.

- Antalet företag inom småskalig livsmedelsproduktion fortsätter att öka. Det är positivt att statistik om småskalig livsmedelsproduktion redovisas i årets resultatredovisning. Det är alltså viktigt att uppmärksamma de frågor som har lyfts fram av utskottet i tidigare uppföljningar för att förbättra förutsättningarna för den småskaliga livsmedelsproduktionen.
- Det är glädjande att de iakttagelser som framfördes i miljö- och jordbruksutskottets och näringsutskottets tidigare uppföljning av vissa frågor inom landsbygdsprogrammet har beaktats vid utformningen av det nya programmet 2014–2020. Det är viktigt att de synpunkter som tidigare har uppmärksammats av utskotten beaktas både i slutfasen av framtagandet av det nya landsbygdsprogrammet och därefter i det fortlöpande arbetet.

Propositionen

Regeringen föreslår i årets budgetproposition ett nytt mål för utgiftsområdet. Resultatredovisningen för 2013 följer de mål enligt Bruka utan att förbruka som riksdagen tidigare har beslutat för utgiftsområdet.

- Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald.
- De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion.
- De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik.
- De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling.

Av regeringens resultatredovisning framgår bl.a. att gårdsstödet och vissa stöd inom landsbygdsprogrammet samt insatserna för att förenkla för företagen har bidragit till att nå målet om ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv. Regeringen bedömer att de gröna näringarna bidrar påtagligt till Sveriges energiproduktion samtidigt som de bedriver ett kontinuerligt arbete för att minska beroendet av fossil energi; t.ex. har olika effektiviseringsåtgärder inom de gröna näringarna bidragit till att minska fossilberoendet under senare år.

När det gäller målet att de gröna näringarna ska utmärkas av omtanke, ansvarstagande och hög etik konstateras att ett flertal insatser har bidragit till att nå målet. Det finns utrymme för förbättringar bl.a. när det gäller utförandet av den offentliga livsmedelskontrollen på framför allt lokal och regional nivå. Arbetet med att ytterligare riskbasera livsmedelskontrollen måste fortsätta och åtgärder vidtas för att minska onödigt matsvinn. Ett fortsatt aktivt internationellt engagemang har inneburit att de gröna näringarna enligt regeringen bidrar till en globalt hållbar utveckling.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppens ställningstagande

Bakgrund

Enligt budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen beslutat. Som en del i utskottens löpande uppföljning beslutade miljö- och jordbruksutskottet i mars 2014 att följa upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2015 för utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.

Utvecklingsarbete om ekonomisk styrning och regeringens resultatredovisning

Gruppen konstaterar att det pågår ett utvecklingsarbete om den ekonomiska styrningen. Detta gäller både generellt inom Regeringskansliet och specifikt inom Landsbygdsdepartementet. Fokus för arbetet är en utvecklad resultatredovisning från regeringen till riksdagen. Utskottet har haft en bra dialog om bl.a. resultatredovisningen för utgiftsområde 23 med tidigare regeringar. Gruppen ser positivt på den fortlöpande dialogen mellan departementet och utskottet, och gruppen är angelägen om att dialogen vidmakthålls och utvecklas även efter den aviserade departementsförändringen.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen lyfter i sin bedömning fram bl.a. följande synpunkter:

- Ett flertal resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder har enligt utskottets önskemål tillkommit för fler områden än i föregående budgetproposition. Förändringar har också gjorts vad gäller vilka resultat som redovisas. Det här är positiva förändringar som totalt sett gör det enklare att följa resultatutvecklingen och måluppfyllelsen för utgiftsområde 23.
- Regeringen har på grund av den korta beredningstiden inte hunnit revidera och omarbota redovisningen så att den är anpassad för regeringens politik. Det är viktigt att relevanta indikatorer tas fram för det föreslagna nya målet för utgiftsområdet. Indikatorerna bör i första hand vara indikatorer för uppnådda resultat, inte för insatser eller omvärldsförändringar.
- För att kunna följa den långsiktiga resultatutvecklingen inom utgiftsområdet bör relevanta indikatorer redovisas även fortsättningsvis. Gruppen välkomnar att regeringen i årets budgetproposition har bytt ut en del statistik mot sådan som gör det möjligt att redovisa längre tidsserier.
- Arbetet med att tydliggöra sambandet mellan mål, statliga insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag bör fortsätta. En viktig del av det fortsatta utvecklingsarbetet i syfte att öka mål- och resultatredovisningens relevans som underlag för riksdagens budgetbeslut är att tydligare knyta redovisningen av resultat till de olika anslagen.

Redovisade resultat för jordbruksområdet

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen lyfter i sin bedömning av resultaten av statens insatser inom jordbruksområdet fram bl.a. följande synpunkter:

- Olika stöd, t.ex. gårdsstödet, har alltså stor betydelse för att upprätthålla inkomsterna inom det svenska jordbruket.
- Antalet mjölkkor, slaktsvin och smågrisar minskade relativt kraftigt under perioden 2005-2013, även om antalet smågrisar ökade mellan 2012 och 2013. Regeringen lyfter fram att jordbrukssektorn genomgår stora förändringar, med bl.a. allt större jordbruksföretag och ökad internationell konkurrens inom livsmedelsindustri och handel. Gruppen konstaterar att regeringen bedömer att det därför behövs en ny samlad strategi för att stärka jordbrukssektorns konkurrenskraft. Konkurrenskraftsutredningen (L 2013:01) har i uppdrag att utreda möjligheterna för en framtida livskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion. Gruppen menar att det är viktigt att redan nu beakta behovet av att kunna följa upp resultatet av de åtgärder som kommer att vidtas.
- Informationen om ekologiskt jordbruk har utvecklats i årets budgetproposition i och med att ekologisk produktion och konsumtion ges en egen rubrik och tillhörande indikatorer för att följa resultatutvecklingen.
- Gruppen noterar den positiva utvecklingen när det gäller ökningen av både den ekologiska odlingen och av marknaden för ekologiska produkter. Det nya landsbygdsprogrammet kommer, enligt gruppen, att ha en stor betydelse för en fortsatt utveckling av den ekologiska produktionen och konsumtionen.
- Åtgärder för att minska jordbrukets administrativa kostnader har varit framgångsrika. Kostnaderna minskade med 42 procent under perioden 2006–2012. Gruppen delar regeringens bedömning att regelförenklingar är en viktig utgångspunkt både i nationella regelverk och i förhandlingar om EU-regelverk, t.ex. den nationella utformningen av gårdsstödet för den nya budgetperioden 2014–2020. Det är viktigt att jordbrukarnas administrativa kostnader begränsas så långt det är möjligt samtidigt som syftet med regelverket inte äventyras.

Redovisade resultat för fiskeområdet

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen lyfter i sin bedömning av resultaten för statens insatser inom fiskeområdet fram bl.a. följande synpunkter:

- Havs- och fiskeriprogrammet för perioden 2014–2020 ska främja såväl långsiktigt hållbara fiskbestånd som ökad konkurrenskraft för företag med koppling till fiske- och vattenbrukssektorn. Gruppen välkomnar att programmet också kommer att inkludera finansiering av åtgärder som ska underlätta genomförandet av EU:s nya fiskeripolitik, bl.a. det successiva införandet av ett utkastförbud, och även göra det möjligt att genomföra vissa av EU:s miljödirektiv, t.ex. havsmiljödirektivet.

- Det är positivt att antalet bestånd inom biologiskt säkra gränser ökar.
- Gruppen anser att det är viktigt att minska företagens administrativa kostnader inom fiskeområdet utan att syftet med regelverket äventyras. Det är viktigt att ta till vara de möjligheter som genomförandet av det nya regelverket för den gemensamma fiskeripolitiken skapar.

Redovisade resultat för livsmedelsområdet

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen lyfter i sin bedömning av resultaten av statens insatser inom livsmedelsområdet fram bl.a. följande synpunkter:

- Årets resultatredovisning innehåller resultatindikatorer för offentlig kontroll i livsmedelskedjan, vilket gör det enklare att bedöma resultatutvecklingen inom området. Vissa brister kvarstår, t.ex. avsaknaden av indikatorer som fokuserar på konsumentbeteende.
- Arbetet med att öka kontrollen av redligheten i livsmedelshanteringen är fortsatt angeläget, eftersom fusk med ingredienser och märkning är helt oacceptabelt. Det vore, enligt gruppens mening, värdefullt om regeringen kunde återkomma och redogöra för vilka resultat som Livsmedelsverkets resursförstärkning för att motverka livsmedelsfusk ledde till.
- Arbetet med att stärka samordningen av livsmedelskontrollen för att likrikta och ytterligare riskbasera kontrollen bör fortsätta.
- I årets budgetproposition redovisas statistik om småskalig livsmedelsproduktion, vilket är mycket positivt. Gruppen noterar att antalet företag inom den småskaliga livsmedelsproduktionen fortsätter att öka. Det är, enligt gruppens mening, alltså viktigt att uppmärksamma frågor om regelverk och livsmedelskontroll som bl.a. har lyfts fram i utskottets tidigare uppföljningar av småskalig livsmedelsproduktion, samt att regeringen i budgetpropositionen årligen redovisar vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av utskottets uppföljningar.

Redovisade resultat för landsbygdsprogrammet

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen lyfter i sin bedömning av resultaten för statens insatser för landsbygdsprogrammet fram bl.a. följande synpunkter:

- Det är glädjande att de iakttagelser som framfördes i miljö- och jordbruksutskottets och näringsutskottets utvärdering av delar av landsbygdsprogrammet har beaktats vid utformningen av det nya programmet 2014-2020. Det är viktigt att de synpunkter som tidigare har uppmärksammats av utskotten beaktas både i slutfasen av framtagandet av det nya landsbygdsprogrammet och därefter i det fortlöpande arbetet.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

I utskottens beredning av ärenden ingår uppgiften att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut.¹ Som en del i utskottens löpande uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar.

Riksdagen har vid två tillfällen under senare år, 2001 och 2006, beslutat om riktlinjer för riksdagens arbete med bl.a. behandlingen av regeringens resultatredovisning.² Av riktlinjerna framgår bl.a. att riksdagen är en central länk i styrkedjan, både när det gäller ekonomisk styrning och regelstyrning. För att styrningen ska fungera måste riksdagen få information om resultaten. Detta avser bl.a. om resurserna har fördelats enligt de politiska prioriteringarna och om avsedda resultat har uppnåtts samt om de lagar som riksdagen har beslutat om har fått avsedda effekter. Utskottens arbete med uppföljning och utvärdering är ett sätt att få en sådan resultatinformation och stärka kopplingen till beslut om lagstiftning och budget. Av riktlinjerna framgår vidare att uppföljningar och utvärderingar inom riksdagen bör ha en framåtblickande inriktning och användas till att ge underlag för väl underbyggda ställningstaganden i utskottens beredningsarbete. Utskottens uppföljning och utvärdering bör enligt riktlinjerna användas som ett instrument för att bedöma vilka eventuella justeringar i budget eller lagstiftning som kan behövas.

Centrala dokument i mål- och resultatdialogen mellan riksdagen och regeringen är utskottens budgetbetänkanden, där utskotten har möjlighet att ta ställning till de resultat som regeringen redovisar i förhållande till av riksdagen beslutade mål och anslagna medel. Regeringen måste enligt riktlinjerna på ett bättre sätt leva upp till riksdagens önskemål om fördjupad resultatredovisning. Detta är enligt riksdagens riktlinjer nödvändigt för att dialogen mellan riksdagen och regeringen ska kunna fortsätta.

Miljö- och jordbruksutskottet har under de senaste åren genomfört uppföljningar av regeringens resultatredovisningar till riksdagen inom utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, vilka har behandlats av utskottet i budgetbetänkandena. Uppföljningsarbetet inom utgiftsområde 23 inleddes 2005 med att följa upp och analysera regeringens redovisning av resultaten av livsmedelspolitiken i budgetpropositionen. Utskottet har därefter årligen gjort uppföljningar, som har omfattat både resultatredovisningarnas innehåll och struktur och utformning. Utskottet har utifrån uppföljningarna gjort ett antal ställningstaganden, bl.a. om behovet av fortsatt utveckling av indikatorer och vikten av att utskottets ställningstaganden vad gäller ekonomisk styrning uppmärksammas i det fortsatta utvecklingsarbetet. Riksdagen har beslutat att

¹ 4 kap. 8 § regeringsformen.

² Förs. 2000/01:RS1, bet. 2000/01:KU23; framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21.

godkänna vad utskottet har anfört i dessa frågor. Hösten 2011 gjordes dessutom en fördjupning om skrotning av fiskefartyg.³

Under senare år har utskottet i särskilda uppföljningar behandlat följande frågor:

- Förutsättningar för småskalig livsmedelsproduktion (2005/06:RFR3, bet. 2005/06: MJU8 och 2009/10:RFR1, bet. 2009/10: MJU2)
- Fiskepolitiska insatsernas resultat och konsekvenser för företag inom fiskeområdet (2007/08:RFR3, bet. 2007/08: MJU2)
- Ekologisk produktion och offentlig konsumtion (2010/11:RFR1, bet. 2010/11: MJU2)
- Uppföljning av vissa frågor inom landsbygdsprogrammet (2012/13:RFR4, bet. 2012/13: MJU2).

1.2 Syfte och frågeställningar

I mars 2014 beslutade miljö- och jordbruksutskottet att följa upp regeringens resultatredovisning i budgetpropositionen för 2015 för utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.⁴ Beslutet bekräftades av det nytilträdde utskottet den 14 oktober 2014.⁵ Syftet har varit att ta fram ett beslutsunderlag inför behandlingen av budgetpropositionen för 2015. Uppföljningen har vidare syftat till att ge utskottet ett underlag för den fortsatta dialogen med regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen inom miljö- och jordbruksutskottets beredningsområde.

Uppföljningen har liksom tidigare år avsett jordbruks-, fiske- och livsmedelsområdena. Detta innebär att det inte har ingått att närmare studera resultaten av de insatser som görs för skogen, djurhälsan, landsbygden eller inom samepolitik eller utbildning och forskning. Uppföljningen har inriktats på att följa upp de synpunkter som utskottet har haft tidigare år vad avser dels redovisade resultat, dels resultatredovisningens struktur. I detta har även ingått att översiktligt följa redovisningen för de områden som gruppen har följt upp under senare år, bl.a. småskalig livsmedelsproduktion, fiske, skrotning av fiskefartyg, ekologiskt jordbruk och landsbygdsprogrammet.

Uppföljnings- och utvärderingsgruppen har i sin analys av materialet utgått från bl.a. de synpunkter som utskottet har lämnat i samband med tidigare uppföljningar. En utgångspunkt för gruppens arbete har varit att det ska vara möjligt för utskottet att följa kopplingen mellan mål, insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag för att kunna göra prioriteringar i beredningen av regeringens budgetförslag och genomföra arbetet med uppföljning och utvärdering i enlighet med regeringsformen.

³ Bet. 2011/12: MJU2.

⁴ Prot. 2013/14:27 miljö- och jordbruksutskottet den 13 mars 2014.

⁵ Prot. 2014/15:3 miljö- och jordbruksutskottet den 14 oktober 2014.

2 Fortsatt arbete med ekonomisk styrning och regeringens resultatredovisning

2.1 Regeringens redovisning av utvecklingsarbetet

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som beslutats av riksdagen. Redovisningen ska vara anpassad till utgiftsområdena. Formerna för denna resultatredovisning har varit och är föremål för utvecklingsarbete, inom både riksdagen och regeringen. Utvecklingsarbetets syfte är att ge riksdagen och regeringen bättre underlag för prioriteringsdiskussioner och att det ska vara lättare att bedöma värdet av insatta resurser i förhållande till politiskt beslutade mål. Inom riksdagen har utvecklingen av mål- och resultatstyrningen bl.a. behandlats av Riksdagskommittén och varit föremål för insatser inom olika utskott.

I årets budgetproposition informerar regeringen riksdagen om att man kontinuerligt utvecklar resultatstyrningen av myndigheterna och övriga verksamheter. Resultatstyrningen ska enligt regeringen kännetecknas av att den ger myndigheterna långsiktiga förutsättningar att förverkliga regeringens politik. Detaljstyrningen ska minska och ge utrymme för en strategisk styrning där professionernas verksamhetsnära kunskap tas till vara. Utformningen av styrningen ska utvecklas ytterligare, bl.a. genom en bättre användning av befintliga styrinstrument. Vidare informerar regeringen om att Regeringskansliet för en kontinuerlig dialog och samarbetar med Riksdagsförvaltningen i syfte att utveckla resultatredovisningen till riksdagen. Det samlade stödet för att genomföra resultatanalyser inom Regeringskansliet har utvecklats för att stärka Regeringskansliets analysförmåga och strategiska kompetens för att bidra till styrningen av myndigheter och verksamheter.

2.2 Resultatredovisningens struktur och utformning

Inledningsvis betonar regeringen i årets resultatredovisning för utgiftsområde 23 att budgetförslaget för 2015 på grund av den korta beredningstiden inte har hunnit revideras och omarbetas så att den i samtliga delar avspeglar regeringens politik.

Den föregående regeringen strukturerade utgiftsområde 23 enligt visionen Bruka utan att förbruka. Regeringen har anpassat strukturen för att tydliggöra regeringens prioriteringar inom utgiftsområdet. Resultatredovisningen följer den föregående regeringen vision Bruka utan att förbruka, samt de fyra övergripande målen som nu föreslås upphöra.

Regeringen understryker att det förs en årligt återkommande dialog om utvecklingen av resultatredovisningen i budgetpropositionen för utgiftsområde 23 mellan Landsbygddepartementet och miljö- och

jordbruksutskottet. Detta arbete har resulterat i att resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder har tillkommit sedan den förra budgetpropositionen. Förändringen har gjorts för att bättre spegla resultatet av de statliga insatserna. Svårigheter att direkt påvisa effekterna av insatserna har inneburit att resultatindikatorerna i några fall snarare beskriver ett tillstånd eller en utveckling än ett resultat. Utöver indikatorerna redovisas statistik för att beskriva utvecklingen i sektorn. En del statistik har bytts ut mot sådan som gör det möjligt att redovisa längre tidsserier. Resultatindikatorerna och bedömningsgrunderna förklaras närmare under respektive avsnitt.

För att mäta resultaten i förhållande till målen använder regeringen följande indikatorer.⁶

Mål: Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald

- De gröna näringarnas konkurrenskraft: Indikatorer för prisutveckling, strukturutveckling och företagande och andel utbetalda stöd under innevarande stödår.
- Förenkla för företagen: Indikator för minskning av administrativa kostnader.
- Sverige – det nya matlandet: Indikatorer för antal livsmedelsföretag, värdet av svensk livsmedelsexport, antal land- och anläggningsgodkännanden, konsumtion inkommande besökare (restaurang och livsmedel), antal kommuner som har en kostpolicy och mediavärde av internationell press.
- Ekologisk produktion och konsumtion: Indikatorer för utvecklingen av den ekologiska odlingen: Sveriges certifierade areal jordbruksmark som är omställd eller under omställning till ekologisk produktion samt för utvecklingen av marknaden för ekologiska produkter: Försäljningsökning och andel ekologiska produkter. Därtill redovisas andra bedömningsgrunder i form av Jordbruksverkets statistik för ekologisk odling och Ekoweb i samarbete med Statistiska centralbyråns (SCB) försäljningsstatistik för ekologiska produkter.
- Jordbruk och livsmedelsförädling i norra Sverige: Förändring av antalet mjölkföretag i norra Sverige, uppdelat på olika storleksklasser. Andra bedömningsgrunder i form av Jordbruksverkets årliga utvärdering av det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige.
- Fiskeriprogrammet: Indikator för budgetutnyttjande.
- Vattenbruk, fritidsfiske och fritidsfiskebaserat företagande: Indikatorer för produktion i vattenbruk, försäljningsvärde för vattenbruksprodukter, antal odlingar och antal sysselsatta i vattenbruk.

⁶ I sammanställningen anges endast de indikatorer som har använts för de delar av resultatredovisningen som har ingått i denna uppföljning, dvs. jordbruk, fiske och livsmedel.

Mål: De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva och har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion

- De gröna näringarnas klimatarbete: Indikator för utsläpp av växthusgaser från jordbrukssektorn.
- De gröna näringarna har en nyckelroll i Sveriges energiproduktion. Inga indikatorer anges.
- Ett hållbart fiske: Indikatorer för biologisk status för fiskbestånd, antal bestånd under förvaltningsplaner, det svenska yrkesfiskets förädlingsvärde och överskridande av fiskekvoter och kvotutnyttjande.

Mål: De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik

- Offentlig kontroll i livsmedelskedjan: Indikatorer för andelen riskbaserade kontroller, säker mat: rapporteringspunkter utan noterad avvikelse i den offentliga kontrollen för säker mat och redlig hantering: rapporteringspunkter utan noterad avvikelse i den offentliga kontrollen av redlig hantering.
- Konsumenter ska ha verktyg och förutsättningar att välja. Inga indikatorer anges.

Mål: De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling

- En trygg global livsmedelsförsörjning. Inga indikatorer anges.
- De gröna näringarna är en del av lösningen av det globala miljö- och klimatarbetet. Inga indikatorer anges.
- En öppen global ekonomi. Inga indikatorer anges.

I anslutning till respektive mål gör regeringen en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen.

2.3 Utskottets tidigare ställningstaganden

I förra årets uppföljning konstaterade miljö- och jordbruksutskottet att utskottet sedan flera år tar aktiv del i utvecklingsarbetet om ekonomisk styrning, och att det pågår en dialog mellan utskottet och regeringen om hur regeringens resultatredovisning kan förbättras. Utskottet ansåg att det var positivt att utvecklingsarbetet fortsätter. Det skulle enligt utskottets mening vara positivt om regeringen kan ge en tydligare beskrivning av tillståndet och utvecklingen inom ett område.

Utskottet betonade vikten av att resultatredovisningen i större utsträckning inkluderar en redovisning och bedömning av de resultat som har uppnåtts genom statliga insatser. Enligt utskottet är det svårt att få en samlad bild av

insatsernas resultat för de olika underområdena, t.ex. jordbruk, fiske och livsmedel.

Det betonades att det var viktigt att relevanta resultatindikatorer utvecklas för alla mål som gäller för utgiftsområdet. Därtill menade utskottet att det var önskvärt att tidsserier redovisas och att samma indikatorer används under en längre tid. Slutligen menade utskottet att det är positivt att regeringen i vissa fall kompletterar resultatredovisningen i budgetpropositionen med särskilda resultatskrivelser.

2.4 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens iakttagelser och bedömning

Regeringen skriver i årets budgetproposition att den på grund av den korta beredningstiden inte har hunnit omarbета redovisningen så att den är anpassad för regeringens politik.

Utskottet har tidigare framhållit att regeringens resultatredovisning är ett viktigt underlag för riksdagens budgetberedning. Det finns därför behov av att fortsätta arbetet med att tydliggöra sambandet mellan mål, statliga insatser, uppnådda resultat och regeringens anslagsförslag. För att öka resultatredovisningens relevans som underlag för riksdagens budgetbeslut är det önskvärt att tydligare knyta redovisningen av resultaten till de olika anslagen. Gruppen anser att detta bör vara en viktig del av det fortsatta utvecklingsarbetet när det gäller mål- och resultatredovisningen för utgiftsområdet. Gruppen vill också peka på vikten av att regeringen analyserar frågan om hur resultatet av statens insatser ska redovisas och analyseras när en så stor andel finansieras av EU och när statens rådighet är begränsad.

Gruppen konstaterar att det pågår ett utvecklingsarbete kring den ekonomiska styrningen. Fokus för arbetet är en utvecklad resultatredovisning från regeringen till riksdagen. Utskottet har haft en bra dialog om bl.a. resultatredovisningen för utgiftsområde 23 med tidigare regeringar. Gruppen ser positivt på den fortlöpande dialogen mellan Landsbygdsdepartementet och utskottet och är angelägen om att dialogen vidmakthålls och utvecklas även efter den aviserade departementsförändringen. Vidare noterar gruppen att utvecklingsarbetet har resulterat i att resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder har tillkommit sedan den förra budgetpropositionen. Förändringar har också gjorts vad gäller vilka resultat som redovisas. I fråga om indikatorn för prisutveckling har t.ex. jordbrukets driftsresultat ersatt jordbrukshushållens inkomster.

Utskottet följde 2010 upp statens insatser för att nå målet för produktion och offentlig konsumtion av ekologiska livsmedel. Gruppen konstaterar att ett område som har tillkommit i årets resultatredovisning är ekologisk produktion och konsumtion. Detta redovisas under målet Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald.

Gruppen noterar att indikatorer i övrigt har tillkommit för följande områden för målet: sex indikatorer för Sverige – det nya matlandet, en indikator för jordbruk och livsmedelsförädling i norra Sverige, en indikator för fiskeriprogrammet och fyra indikatorer för vattenbruk, fritidsfiske och fritidsfiskebaserat företagande.

Offentlig kontroll i livsmedelskedjan, med tillhörande indikatorer, har tillkommit för målet att de gröna näringarna ska utmärkas av omtanke, ansvarstagande och hög etik. Regeringen pekar ut tre indikatorer som syftar till att belysa resultatutvecklingen inom området. Kompletteringen med indikatorer för offentlig kontroll i livsmedelskedjan tillsammans med de indikatorer som redovisas för t.ex. djurhälsa och djurskydd bör enligt gruppen innebära att regeringen har bättre underlag för att kunna göra en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen för att de gröna näringarna ska utmärkas av omtanke, ansvarstagande och hög etik.

Sammanfattningsvis innebär det att indikatorer har tillkommit för ett flertal områden jämfört med förra årets budgetproposition. Detta är, enligt gruppen, en positiv utveckling, som gör det enklare att följa resultatutvecklingen för utgiftsområde 23. Gruppen noterar att det därmed saknas indikatorer endast för ett fåtal områden, t.ex. att konsumenter ska ha verktyg och förutsättningar att välja och att de gröna näringarna ska ha en nyckelroll i Sveriges energiproduktion. Ingen redovisning av indikatorer görs heller för målet att de gröna näringarna ska bidra till en globalt hållbar utveckling. Gruppen delar emellertid regeringens bedömning att det på grund av målets övergripande natur är svårt att identifiera indikatorer som kan påvisa konkreta effekter av olika insatser.

Gruppen anser att indikatorerna i första hand bör vara indikatorer för uppnådda resultat, inte för insatser eller omvärldsförändringar. Det är t.ex. ottydligt på vilket sätt som indikatorer för prisutvecklingen, strukturutvecklingen och företagandet inom jordbruksområdet kan knytas till uppnådda resultat av statliga insatser. Regeringen skriver att på grund av svårigheter att direkt påvisa effekterna av insatserna beskriver resultatindikatorerna i några fall ett tillstånd eller en utveckling snarare än ett resultat. Detta gäller t.ex. indikatorn Budgetutnyttjande för fiskeriprogrammet. Budgetutnyttjande är inte att anse som en resultatindikator men kan ändå vid avsaknad av bättre indikatorer visa på regeringens prioriteringar, vilket kan skapa en ökad tydlighet och bättre underlag för att bedöma resultatet av de mål som beslutats av riksdagen.

Vid återkommande tillfällen har utskottet påpekat vikten av att redovisa tidsserier för relevanta indikatorer och att samma indikatorer används under en längre tid. Gruppen välkomnar därför att regeringen har tagit fram statistik som gör det möjligt att redovisa längre tidsserier. Detta är positivt och gör att det är enklare för riksdagen att följa resultatutvecklingen och måluppfyllelsen för utgiftsområdet. Samtidigt konstaterar gruppen att regeringen i årets budgetproposition föreslår ett nytt mål för utgiftsområdet. Gruppen vill här peka på vikten av långsiktighet i användningen av indikatorer och att relevanta

indikatorer redovisas även fortsättningsvis för det föreslagna nya målet. Det är också viktigt att i möjligaste mån försöka renodla resultatredovisningen till att avse resultat och inte redogöra för insatser.

3 Redovisade resultat inom utgiftsområde 23

3.1 Mål

Regeringen föreslår i årets budgetproposition följande nya mål för utgiftsområdet:⁷

Målet för utgiftsområde 23 föreslås bli att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Inom utgiftsområde 23 finns 26 anslag.

3.2 Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald

Regeringens redovisning av uppnådda resultat

I tabellen nedan görs en kort sammanfattning av regeringens resultatredovisning för målet utifrån de indikatorer som har angetts för jordbruk, fiske och livsmedel för 2013.

Tabell 1 Resultatindikatorer för målet Ett dynamiskt och konkurrenskraftigt näringsliv i hela landet som präglas av öppenhet och mångfald (i fråga om jordbruk, fiske och livsmedel)

Redovisat resultat	
De gröna näringarnas konkurrenskraft	
<i>Prisutveckling</i>	
– Avräkningsprisindex för jordbruksprodukter, vegetabilier och animalier	Statistik redovisas för åren 2011–2014. 0,0 % (2013–2014) för jordbruksprodukter, -8,0 % för vegetabilier och -0,5 % för animalieproduktionen.
– Index för produktionsmedelspriser (djurfoder, energi och smörjmedel, energi- och smörjmedelspriserna -3,3 %, gödnings- och jordförbättringsmedel och produktionsmedel totalt	Statistik redovisas för åren 2011–2014. -2,3 % (2013–2014) för jordbrukets produktionsmedel, varav djurfoder -7,0 %, jordförbättringsmedel -3,6 %.
– Genomsnittliga priser på jordbruksmark	Statistik redovisas för åren 1995, 2000, 2008, 2010 och 2012. Priserna har ökat med ca 10 % mellan 2010 och 2012. Priserna har mer än fyrdubblats sedan 1995.

⁷ Av den anledningen föreslår regeringen att de fyra övergripande målen för utgiftsområdet ska upphöra att gälla.

Redovisat resultat	
– Index för genomsnittliga arrendepreiser på jordbruksmark	Statistik redovisas för åren 1995, 2002, 2008, 2010 och 2012. Arrendepreiser har mer än fördubblats sedan 1995.
<i>Strukturutveckling och företagande</i>	
– Antalet sysselsatta i Sverige inom jordbruket	Statistik redovisas för åren 2006, 2008, 2010, 2011 och 2012. Statistiken redovisas totalt, respektive uppdelat på kvinnor och män. På grund av ändrad definition av företag och metoden för att beräkna sysselsättningen är det inte möjligt att dra slutsatser av jämförelser mellan åren. År 2012 var 24 % kvinnor och 76 % män sysselsatta inom jordbruket.
– Antal jordbruksföretag	Statistik redovisas för åren 2003, 2005, 2007, 2010 och 2013. På grund av ändrad definition av företag är det inte möjligt att dra slutsatser av jämförelser mellan åren.
– Driftsresultat för jordbruket	Statistik redovisas för åren 2006, 2008, 2010 och 2012. Driftsresultatet var i princip oförändrat mellan åren 2010 och 2012.
– Antalet nya företag inom de gröna näringarna	Statistik redovisas för åren 2007, 2009, 2011 och 2013. På grund av ändrad definition av företag är det inte möjligt att dra slutsatser av jämförelser mellan åren.
– Antal växtodlingsföretag och företag med husdjur, varav företag med mjölkkor och övriga företag	Statistik redovisas för åren 2007, 2010 och 2013. På grund av ändrad definition av företag är det inte möjligt att dra slutsatser av jämförelser mellan åren.
– Antalet mjölkkor, slaktsvin och smågrisar	Statistik redovisas för åren 2005, 2007, 2009, 2011, 2012 och 2013. Under perioden 2005–2013 minskade antalet mjölkkor med ca 49 000 (–13 %), slaktsvin minskat med ca 238 000 (–22 %) och smågrisar minskat med ca 136 000 (–25 %). Antalet smågrisar ökade emellertid mellan 2012 och 2013 med ca 31 000, vilket motsvarar ca 8 %.
– Areal åkermark, varav spannmålsareal och vallareal	Statistik redovisas för åren 2003, 2005, 2007, 2010 och 2013. Åkerarealen ökade under perioden 2003 till 2013 med ca 43 000 ha (+2 %). Arealen spannmålsareal minskade med ca 169 000 ha (–15 %), och arealen vallareal ökade med ca 213 000 ha (+22 %) under samma period.
<i>Administration</i>	
– Andel utbetalt gårdsstöd	År 2013 betalades 98 % av gårdsstödet ut den 2 december (första möjliga dag för utbetalning).
<i>Förenkla för företagen</i>	
– Minskning av administrativa kostnader för jordbruks-, skogsbruks-, fiske- och livsmedelsområdet	Statistik redovisas för åren 2006, 2009 och 2012. De administrativa kostnaderna minskade totalt sett med 37 % mellan 2006 och 2012. Minskningen för jordbruket var 42 % och för livsmedel 36,5 % under denna period.

Sverige – det nya matlandet

Därutöver redovisas ett antal indikatorer för Sverige – det nya matlandet som visar på resultatutvecklingen inom området.

Tabell 2 Resultatmått som redovisas för området Sverige – det nya matlandet

	Redovisat resultat
– Antal livsmedelsföretag	Statistik redovisas för åren 2008, 2011 och 2013. Under perioden 2008–2013 ökade antalet livsmedelsföretag med 14 %.
– Värde livsmedelsexport	Statistik redovisas för åren 2008, 2011 och 2013. Under perioden 2008–2013 ökade livsmedelsexporten med 34 %.
Antal land- och anläggningsgodkännanden	Statistik redovisas för 2013. 19 godkännanden av Sverige som land eller enskilda anläggningar i Sverige för export av en viss vara till ett visst mottagarland gjordes under 2013.
Andel kommuner med kostpolicy (grundskola)	Statistik redovisas för åren 2011 och 2013. Andelen kommuner eller landsting med en kostpolicy ökade från 45 % till 62 % mellan åren 2011–2013.
Mediavärde internationell press	Statistik redovisas för åren 2011 och 2013. Mediavärdet i internationell press fördubblades nästan mellan åren 2011 och 2013 från 120 mnkr till 229 mnkr.
Konsumtion inkommande besökare	Statistik redovisas för åren 2008, 2011 och 2013. Under perioden 2008 till 2013 ökade inkommande besökares konsumtion med 29 %.

Regeringen redovisar statistik över småskalig livsmedelsproduktion även om måtten inte är uttalade indikatorer.

Tabell 3 Resultatmått som redovisas för området småskalig livsmedelsproduktion

	Redovisat resultat
Småslakterier	Statistik redovisas för åren 2008, 2011 och 2013. Antalet småslakterier ökade med 42 % mellan åren 2008 och 2013.
Dryckesvaruindustri (<10 anställda)	Statistik redovisas för åren 2008, 2011 och 2013. Antalet företag ökade med 139 % mellan åren 2008 och 2013.
Mejeri- och glassindustri (<10 anställda)	Statistik redovisas för åren 2008, 2011 och 2013. Antalet företag ökade med 36 % mellan åren 2008 och 2013.
Frukt-, bär, och grönsaksindustri (<10 anställda)	Statistik redovisas för åren 2008, 2011 och 2013. Antalet företag ökade med 63 % mellan åren 2008 och 2013.
Industri för bageri- och mjölprodukter (<10 anställda)	Statistik redovisas för åren 2008, 2011 och 2013. Antalet företag ökade med 1,5 % mellan åren 2008 och 2013.

Därutöver redovisar regeringen statistik om användning av medel från Landsbygdsprogrammet 2007–2013 i projekt med koppling till Sverige – det nya matlandet. Statistiken rör antal beviljade stöd uppdelat på olika

fokusområden, t.ex. offentlig mat, matturism och primärproduktion. Statistiken redovisas för alla åren under perioden 2008 till 2013.

Ekologisk produktion och konsumtion

Regeringen redovisar resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder för ekologisk produktion och konsumtion. Av redovisningen framgår att den ekologiska odlingen har ökat kontinuerligt i Sverige. Målet i landsbygdsprogrammet för 2007-2013 om 20 procent odlad ekologisk areal har uppnåtts i några regioner. Av Sveriges totala certifierade areal jordbruksmark var 16,5 procent omställd eller under omställning till ekologisk produktion 2013. Den ekologiska livsmedelsförsäljningen ökade med 13 procent mellan 2012 och 2013. Drygt 4 procent av alla sålda livsmedel 2013 var ekologiska. Andelen sålda ekologiska livsmedel inom den offentliga marknaden ökade med 18 procent under 2013.

Jordbruk och livsmedelsförädling i norra Sverige

Som indikator för att mäta resultatet av området jordbruk och livsmedelsförädling i norra Sverige används förändringen i antalet mjölkföretag i norra Sverige uppdelat på olika storleksklasser och Jordbruksverkets årliga utvärdering av det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige.

Indikatorn för antalet mjölkföretag redovisas för åren 2006–2013, uppdelat på storleksklasserna 1–24, 25–75 och över 75 kor. Statistiken visar att antalet mjölkföretag har minskat relativt kraftigt för de två mindre storleksklasserna, medan det har skett en ökning för de större mjölkföretagen. Jordbruksverkets utvärdering visar på att de totala produktionsvolymerna mjölk, getmjölk och ägg ökade något mellan 2012 och 2013. Under samma period minskade samtidigt slaktsvinsproduktionen.

Fiskeriprogrammet

För att följa fiskeriprogrammets resultatutveckling redovisas programmets budgetutnyttjande. Andelen beviljade stöd uppgår till 92 procent av den totala programbudgeten för perioden, även om variationer förekommer mellan de fem prioriterade områdena. Målvärdet är 100 procents utnyttjande av medlen över programperioden.

Tabell 4 Budgetutnyttjande för de fem prioriterade områdena (PO) inom fiskeriprogrammet

PO1 Åtgärder för anpassning av gemenskapens fiskeflotta	99 %
PO2 Vattenbruk, inlandsfiske, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter	83 %
PO3 Åtgärder av gemensamt intresse	95 %
PO4 Hållbar utveckling av fiskeområden	91 %
PO5 Tekniskt stöd	91 %

Vattenbruk, fritidsfiske och fritidsfiskebaserat företagande**Tabell 5 Resultatmått som redovisas för området vattenbruk, fritidsfiske och fritidsfiskebaserat företagande**

	Redovisat resultat
Produktion (ton)	Statistik redovisas för perioden 2009–2013 uppdelat på matfisk och sättfisk. Perioden 2009–2013: matfisk +43 % och sättfisk +2 %.
Försäljningsvärde (mnkr)	Statistik redovisas för perioden 2009–2013 uppdelat på matfisk och sättfisk. Perioden 2009–2013: matfisk +69 % och sättfisk +15 %.
Antal odlingar	Statistik redovisas för perioden 2009–2013 uppdelat på matfisk och sättfisk. Perioden 2009–2013: matfisk –23 % och sättfisk –13 %.
Antal sysselsatta	Statistik redovisas för perioden 2009–2013 uppdelat på totalt, kvinnor och män. Perioden 2009–2013: totalt –1 %, kvinnor +16 % och män –4 %. Mellan 2012 och 2013 ökade antalet anställda kvinnor med 25 % och antalet män med 12 %.

Regeringens analys och slutsatser

Regeringen konstaterar att jordbrukarna arbetar under alltmer marknadsmässiga villkor och har fått ett ökat fokus på miljö- och klimatåtgärder som en konsekvens av de reformer som har genomförts av den gemensamma jordbrukspolitiken under 1990- och 2000-talen. Det behövs, enligt regeringen, en ny samlad strategi för att stärka sektorns konkurrenskraft på grund av de stora förändringar som jordbrukssektorn har genomgått. Gårdsstödet och vissa stöd inom landsbygdsprogrammet bedöms även fortsättningsvis ha stor betydelse för att inkomsterna inom det svenska jordbruket ska kunna upprätthållas. Förenklingsåtgärder från Jordbruksverket och länsstyrelserna för att underlätta för dem som söker stöd är viktiga dels för de stödsökande, dels för att minska risken för felaktiga utbetalningar. Ajourhållning av blockdatabasen lyfts fram som viktigt för att minska risken för finansiella korrigeringar.

Målet när det gäller att förenkla för företagarna har utvecklats och omfattar även kvalitativa aspekter som hur företagarna upplever reglerna. Betydelsen

av att utveckla olika e-lösningar lyfts fram för att underlätta och förenkla företagens myndighetskontakter. Ansökningar av stöd via internet bedöms leda till färre fel i ansökningar och utbetalningar. Detta minskar i sin tur risken för finansiella korrigeringar och bedöms även minska berörda stödsökande företags administrativa börda. För att fortsätta att utveckla förenklingsarbetet krävs enklare och mer ändamålsenliga regler på EU-nivå då den största delen av regelmängden härrör från EU-området. Det pågående arbetet inom livsmedelsområdet med att höja kvaliteten och enhetligheten i den offentliga kontrollen kommer enligt regeringen att gynna företagen.

Regeringen menar att översynen av det nya matlandet visar på flera utvecklingsområden, t.ex. när det gäller att knyta an till mål för en hållbar tillväxt inom området och forskning och innovation inom livsmedelskedjan. Antalet företag inom livsmedelssektorn med småskalig produktion och t.ex. gårdsförsäljning ökar. Vidare fortsätter besöksnäringen att uppvisa en positiv utveckling.

När det gäller området ekologisk produktion och konsumtion lyfts det fram att olika satsningar i livsmedelskedjan har bidragit till att öka både den ekologiska odlingen och marknaden för ekologiska produkter.

När det gäller jordbruk och livsmedelsförädling i norra Sverige uppmärksammar regeringen att storleksrationaliseringen fortgår mot företag med allt större kobesättningar. Regeringen kommenterar att den största avvikelserna från målvärdet inom ramen för fiskeriprogrammet finns för prioriterat område 2 Vattenbruk, inlandsfiske, beredning och saluföring av fiskeri- och vattenbruksprodukter. Det lyfts fram att budgetutnyttjandet har ökat med 40 procent under 2013 för prioriterat område 4 Hållbar utveckling av fiskeområden. Avslutningsvis lyfter regeringen fram att det svenska vattenbruket uppvisar en positiv utveckling i form av en ökad omsättning och en relativt stabil sysselsättningsökning under de senaste åren.

Sammantaget bedömer regeringen att insatserna under 2013 har bidragit till att nå målet. Stimulansåtgärder riktade mot företag under de senaste åren har förbättrat de areella näringarnas förmåga att möta ökad konkurrens och rörliga priser. Den tidigare lagda utbetalningen av gårdsstödet har förbättrat jordbrukarnas planeringsmöjligheter.

3.3 De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva

Regeringens redovisning av uppnådda resultat

I tabellen nedan görs en kort sammanfattning av regeringens resultatredovisning för målet utifrån de indikatorer som har angetts för jordbruk och fiske.

Tabell 6 Resultatindikatorer för målet De gröna näringarna är miljö- och resurseffektiva (när det gäller jordbruk, fiske och livsmedel)

Indikator	Redovisat resultat
Utsläpp av växthusgaser från jordbrukssektorn	Statistik redovisas för åren 2002–2012. Utsläppen från jordbruket motsvarade knappt 8,2 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2002. Motsvarande siffra hade minskat till ca 7,6 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2012.
Biologisk status för fiskbestånd	En positiv beståndsutveckling för torsken i Östersjön även om den inte fortsatt i samma takt som man tidigare har trott; skillnader i utveckling mellan det västra och det östra beståndet. Fortsatt oroande utveckling för vild lax i Östersjön, vilket har fått till följd sänkta kvoter. Övriga bestånd (sill, skarpsill, rödspätta) visar på en positiv eller stabil trend och därmed höjda kvoter. Åtgärder för att minska bifångster och utkast av torsk i Kattegatt tillsammans med Danmark. Fortfarande kritiskt för det europeiska ålbeståndet.
Svenska yrkesfiskets förädlingsvärde	Förädlingsvärdet har minskat från 2009 till 2012 beroende på huvudsakligen minskande kvoter.
Antal fiskbestånd under förvaltningsplaner	Oklar redovisning av indikatorn.
Antal överskridna fiskekvoter	0
Kvotutnyttjande	Oklar redovisning, utnyttjandet var generellt högt med undantag för vissa kvoter med låg lönsamhet.

Dessutom redovisar regeringen bl.a. de gröna näringarnas betydelse för Sveriges energiproduktion. Större delen av bioenergiproduktionen kommer från skogssektorn och till stor del från industrins biprodukter, medan jordbruket bidrar med en mindre men ökande del av Sveriges bioenergiproduktion. Gårdsbiogasanläggningarna och samrötningsanläggningarna ökade sin produktion med 136 procent respektive 22 procent mellan 2012 och 2013.

Regeringens analys och slutsatser

De gröna näringarnas klimatarbete bedöms enligt regeringen bidra till minskade utsläpp av växthusgaser. Minskningen av jordbrukets utsläpp av växthusgaser sedan 1990 beror till stor del på fortsatt lägre användning av mineralgödsel och minskade antal djur, vilket leder till minskande volymer stallgödsel och minskad åkerareal. Nettoutsläppen av växthusgaser från jordbruket ligger relativt stabilt, samtidigt som produktionen av animaliska och vegetabiliska produkter har ökat. Detta innebär att klimatpåverkan per producerad enhet har minskat.

Regeringen bedömer att de gröna näringarna bidrar påtagligt till Sveriges energiproduktion samtidigt som de bedriver ett kontinuerligt arbete för att minska beroendet av fossil energi. Medvetenheten inom de gröna näringarna

om att minska fossilberoendet genom olika effektiviseringsåtgärder har ökat under senare år.

Antalet fiskbestånd inom biologiskt hållbara gränser ökar. EU:s nya gemensamma fiskeripolitik skapar dessutom bättre förutsättningar för att nå målen om ett hållbart fiske även om det kommer att krävas betydande insatser under de kommande åren i fråga om förvaltningsplaner, tekniska regleringar och kontroller. Totalt sett är regeringens bedömning att genomförda kontrollinsatser fungerar tillfredsställande. Under kommande år kommer verksamhetsutövarna att behöva informeras om de regelförändringar som införs.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att de redovisade insatserna under 2013 har bidragit till att man har nått målet.

3.4 De gröna näringarna utmärks av omtanke, ansvarstagande och hög etik

Regeringens redovisning av uppnådda resultat

Länsstyrelserna ska enligt det nationella målet varje år kontrollera minst 1 procent av livsmedelsföretagen i primärproduktionen. Av redovisningen framgår att 20 procent av kontrollerna som genomfördes 2012 var riskbaserade. Antalet kontroller vid livsmedelsanläggningar ökade med 23 procent jämfört med föregående år.

Tabell 7 Resultatindikatorer för säker mat och redlig hantering, resultat av den offentliga kontrollen

Indikator	Redovisat resultat
Livsmedelsverkets kontroll	
Säker mat – andel kontrollpunkter utan avvikelser	Statistik redovisas för åren 2011 och 2012. Andelen kontrollpunkter utan avvikelser ökade mellan åren med 9 %, från 84 % till 93 %.
Redlig hantering – andel kontrollpunkter utan avvikelser	Statistik redovisas för åren 2011 och 2012. Andelen kontrollpunkter utan avvikelser ökade mellan åren med 7 %, från 77 % till 84 %.
Kommunal kontroll	
Säker mat – andel kontrollpunkter utan avvikelser	Statistik redovisas för åren 2011 och 2012. Andelen kontrollpunkter utan avvikelser ökade mellan åren med 2 %, från 86 % till 88 %.
Redlig hantering – andel kontrollpunkter utan avvikelser	Statistik redovisas för åren 2011 och 2012. Andelen kontrollpunkter utan avvikelser minskade mellan åren med 2 %, från 85 % till 83 %.

Därutöver redovisas statistik över antalet anläggningar som Livsmedelsverket kontrollerade under 2013 och kontrolltiden vid stora respektive små slakterier. Vidare redovisas statistik över kostnaderna för besiktningsverksamhet. Kontrollkostnaderna per slaktat djur har minskat mellan åren 2012 och 2013.

Inga indikatorer redovisas för målet om att konsumenter ska ha verktyg och förutsättningar att välja. Regeringen redogör för bl.a. Livsmedelsverkets symbol Nyckelhålet, EU:s genomförande av bestämmelser för ursprungsmärkning av färskt, kylt och fryst kött av gris, get, får och fjäderfä som träder i kraft den 1 april 2015 och den tidigare regeringens insatser för att minska matsvinnet.

Regeringens analys och slutsatser

Av regeringens analys framgår att det trots ett pågående effektiviseringsarbete i utförandet av den offentliga livsmedelskontrollen finns utrymme för förbättringar. Detta gäller framför allt på lokal och regional nivå där det kan förekomma brister i kontrollen. Arbetet med att stärka samordningen av livsmedelskontrollen och att likrikta och ytterligare riskbasera livsmedelskontrollen måste fortsätta. Avslutningsvis betonas att det även framgent är viktigt att motverka livsmedelsfusk.

När det gäller målet att konsumenter ska ha verktyg och förutsättningar att välja betonar regeringen att det är angeläget att det finns tillgänglig information som vilar på vetenskaplig grund och som är anpassad för konsumenterna. De nya bestämmelserna om obligatorisk ursprungsmärkning kommer att ge konsumenterna förbättrade möjligheter att välja. Slutligen betonar regeringen att det är viktigt att minska det onödiga matsvinnet.

Den sammanfattande bedömningen är att de redovisade insatserna för 2013 har bidragit till att nå målet.

3.5 De gröna näringarna bidrar till en globalt hållbar utveckling

Regeringens redovisning av uppnådda resultat

Riksdagen har beslutat att ett av målen för utgiftsområdet är att de gröna näringarna ska bidra till en globalt hållbar utveckling. Regeringen redovisar inga resultatindikatorer för målet. Motiveringen är att de globala målsättningarna är övergripande till sin natur och att det därmed är svårt att påvisa konkreta effekter av budgetmedel och/eller svenska insatser. Regeringen redovisar bl.a. vilka insatser som har gjorts inom t.ex. FN, Världshandelsorganisationen (WTO) och det nordiska samarbetet. Statistik över förändringar i fördelningen av hunger i världen redovisas i antal och andel undernärda per region för åren 1990–1992 och 2011–2013.

Regeringens analys och slutsatser

I analysen betonar regeringen bl.a. att ytterligare insatser krävs för att nå millenniemål 1, att halvera hungern till 2015, trots att antalet hungrande har

sjunkit. Den sammanfattande bedömningen är att de redovisade insatserna har bidragit till att man har nått målet.

3.6 Utskottets tidigare ställningstaganden

Jordbruksområdet

I förra årets uppföljning konstaterade miljö- och jordbruksutskottet bl.a. att gårdsstödet och vissa stöd inom landsbygdsprogrammet har haft stor betydelse för att upprätthålla inkomsterna inom det svenska jordbruket. Utskottet menade att de åtgärder som har vidtagits för att minska risken för felaktiga utbetalningar av EU-medel är viktiga för att minska risken för finansiella korrigeringar från EU-kommissionen.

Utskottet menade att informationen om den fortsatta utvecklingen för ekologiskt jordbruk och resultatet av statens insatser hade utvecklats något i jämförelse med i tidigare års budgetpropositioner, vilket hade efterfrågats av utskottet. Av den anledningen såg utskottet fram emot en fortsatt redovisning av frågor som rör ekologiskt jordbruk i den kommande budgetpropositionen.

Det var enligt utskottets mening önskvärt att arbetet med att minska företagens administrativa kostnader fortsatte, utan att syftet med regelverket äventyras. Utskottet noterade att arbetet har utvecklats till att dessutom inbegripa sådana kvalitativa aspekter som hur företagarna upplever reglerna. Enligt utskottets mening var det därför välkommet att flera av myndigheterna inom utgiftsområde 23 har fått i uppdrag att ta fram förslag på indikatorer som ska möjliggöra en uppföljning av de kvalitativa målen när det gäller förenkling för företagen.

Fiskeområdet

I förra årets uppföljning konstaterade utskottet att det nya havs- och fiskeriprogrammet för budgetperioden 2014–2020 kommer att ha ett bredare tillämpningsområde än det dåvarande programmet. Enligt utskottets mening var det av stor vikt att programmet också kommer att inkludera finansiering av åtgärder som ska underlätta genomförandet av EU:s nya fiskeripolitik, bl.a. det successiva införandet av ett utkastförbud, och även göra det möjligt att vidta åtgärder som syftar till att nå målen i havsmiljödirektivet.

Utskottet konstaterade att ett långsiktigt hållbart fiske förutsätter en balans mellan tillgängliga fiskeresurser och fiskeflottans kapacitet. Det var enligt utskottet positivt att regeringens insatser för ett hållbart fiske hade haft vissa positiva effekter. Utskottet betonade vikten av att reformarbetet för ett hållbart fiske fortsätter.

Det var, enligt utskottet, viktigt att utgå från tidigare erfarenheter i arbetet, t.ex. i fråga om stödet till skrotning av fiskefartyg, och att utforma nya insatser inom ramen för det fortsatta fiskepolitiska arbetet. Av den anledningen betonade utskottet vikten av att regeringen återkommer till riksdagen med

information i denna fråga. Utskottet konstaterade att den minskning av de administrativa kostnaderna som redovisades för utgiftsområde 23 i sin helhet inte omfattade fiskeområdet. Det var därför positivt att regeringen hade gett Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att identifiera och genomföra sådana ändringar av myndighetens föreskrifter som kan leda till minskade administrativa kostnader och regellättnader för företagen inom fiskenäringen, samtidigt som syftet med regelverket inte får äventyras. Utskottet har tidigare uppmärksammat att det är angeläget att åtgärder även i fortsättningen vidtas mot utkast av fisk. Utskottet välkomnade därför att Havs- och vattenmyndigheten tillförs medel för redskapsutveckling i syfte att nå ett mer hållbart fiske.

Livsmedelsområdet

Utskottet noterade i förra årets uppföljning att livsmedlen i Sverige generellt kan bedömas som säkra, även om det kan förekomma att enskilda livsmedel medför risk för ohälsa. Enligt utskottets mening var det viktigt att statliga insatser ger resultat som innebär att det stora förtroende som finns för livsmedlen i Sverige upprätthålls. Det var enligt utskottet viktigt att följa vilka resultat som resursförstärkningen till Livsmedelsverket för att motverka fusk i livsmedelskedjan kommer att ge.

Målet för satsningen Sverige – det nya matlandet var bl.a. en ökad produktion och lönsamhet för livsmedelsbranschen, att antalet livsmedelsföretag ska öka med 20 procent till 2020 och att livsmedelsexporten ska fördubblas mellan 2008 och 2020. Det var enligt utskottet positivt att måluppfyllelsen går åt rätt håll för flera av målen. Utskottet såg fram emot att regeringen skulle presentera en mer fullödlig redovisning av i vilken utsträckning som måluppfyllelsen är kopplad till statliga insatser när mer data finns tillgängliga. Utskottet efterfrågade ett klagande från regeringen av om målet att skapa 20 000 nya jobb till 2020 alltså gäller, samt utfallet av den aviserade effektmätningen.

Utskottet framförde att den småskaliga livsmedelsproduktionen har goda förutsättningar att utvecklas vidare. Det var positivt att regeringen berörde resultaten av statens insatser inom den småskaliga livsmedelsproduktionen på ett mer samlat sätt. Utskottet menade att det är viktigt att regeringen och berörda myndigheter fortsätter sitt arbete för att förbättra förutsättningarna för de småskaliga livsmedelsföretagen och att de frågor som lyfts fram i utskottets tidigare uppföljningar uppmärksammas. Regeringen borde i budgetpropositionen årligen redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av utskottets tidigare uppföljningar.

3.7 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens iakttagelser och bedömning

Jordbruksområdet

Statens insatser inom jordbruksområdet är i hög grad inriktade på tillämpning av EU:s regleringar och stödsystem. Gruppen delar regeringens bedömning av dess betydelse för att upprätthålla inkomsterna inom det svenska jordbruket. Som utskottet har framfört tidigare år är redovisningen och analysen av faktiskt uppnådda resultat av statliga insatser inom utgiftsområde 23 i övrigt relativt knapphändig.

Gruppen noterar att antalet mjölkkor, slaktsvin och smågrisar har minskat relativt kraftigt under perioden 2005–2013, även om antalet smågrisar ökade mellan 2012 och 2013. Regeringen lyfter fram att jordbrukssektorn genomgår stora förändringar, bl.a. allt större jordbruksföretag och ökad internationell konkurrens inom livsmedelsindustri och handel. Gruppen konstaterar att regeringen bedömer att det därför behövs en ny samlad strategi för att stärka jordbrukssektorns konkurrenskraft. Konkurrenskraftsutredningen (L 2013:01) har i uppdrag att utreda möjligheterna för en framtida livskraftig jordbruks- och trädgårdsproduktion. Gruppen menar att det är viktigt att redan nu beakta behovet av att kunna följa upp resultatet av de åtgärder som kommer att vidtas.

Förra året betonade utskottet att man såg fram emot en fortsatt redovisning av frågor om ekologiskt jordbruk i kommande budgetproposition. Gruppen kan konstatera att informationen om dessa frågor har utvecklats i årets budgetproposition i och med att ekologisk produktion och konsumtion ges en egen rubrik med tillhörande indikatorer för att följa resultatutvecklingen. Regeringen skriver att insatser inom flera områden i livsmedelskedjan har inneburit en ökning av både den ekologiska odlingen och av marknaden för ekologiska produkter. Gruppen noterar utvecklingen och vill betona det nya landsbygdsprogrammets betydelse för utvecklingen av den ekologiska produktionen och konsumtionen.

Jordbrukets administrativa kostnader har minskat med 42 procent under perioden 2006-2012. Regeringen skriver att regelförenkling är en viktig utgångspunkt både i nationella regelverk och i förhandlingar om EU-regelverk, t.ex. den nationella utformningen av gårdsstödet för den nya budgetperioden 2014–2020. Gruppen delar denna bedömning och vill understryka vikten av att jordbrukarnas administrativa kostnader begränsas så långt det är möjligt samtidigt som syftet med regelverket inte äventyras.

Gruppen vill också lyfta fram att det är positivt att regeringen i vissa fall kompletterar resultatredovisningen i budgetpropositionen med särskilda resultatskrivelser.

Fiskeområdet

Statens insatser inom fiskeområdet är i hög grad inriktade på tillämpning av EU:s regleringar och stödsystem. Utgifterna för verksamheten bestäms i stor

utsträckning av beslut inom EU. Gruppen delar regeringens uppfattning att havs- och fiskeriprogrammet för perioden 2014–2020 ska främja såväl långsiktigt hållbara fiskbestånd som ökad konkurrenskraft för företag med koppling till fiske- och vattenbrukssektorn. Enligt gruppens mening är det av stor vikt att programmet också kommer att inkludera finansiering av åtgärder som ska underlätta genomförandet av EU:s nya fiskeripolitik, bl.a. det successiva införandet av ett utkastförbud, och även göra det möjligt att genomföra vissa av EU:s miljödirektiv, t.ex. havsmiljödirektivet.

Enligt gruppens mening är det positivt att antalet bestånd inom biologiskt säkra gränser ökar. Regeringen menar att det är nödvändigt att Sverige på ett fullgott sätt kan utföra undersöknings- och forskningsverksamhet i våra havsområden. Sådan kunskap bedöms vara nödvändig för väl underbyggda politiska beslut som innebär ett hållbart fiske.

Gruppen anser att det är viktigt att minska företagens administrativa kostnader inom fiskeområdet utan att syftet med regelverket äventyras. Det är viktigt att ta till vara de möjligheter som genomförandet av det nya regelverket för den gemensamma fiskeripolitiken skapar.

Livsmedelsområdet

Statens insatser inom livsmedelsområdet handlar till stor del om att ta fram regler och utöva kontroll så att de livsmedel som släpps ut på marknaden är säkra samt att främja goda matvanor. Dessutom bedrivs verksamhet för att främja livsmedelssektorns konkurrenskraft och öka livsmedelsexporten. Gruppen konstaterar att årets resultatredovisning innehåller resultatindikatorer för offentlig kontroll i livsmedelskedjan. Detta gör det enklare att bedöma resultatutvecklingen inom området även om vissa brister alltjämt kvarstår, t.ex. avsaknaden av indikatorer som avser konsumentbeteende.

Regeringen skriver i årets budgetproposition att det påbörjade arbetet med att öka kontrollen av redligheten är fortsatt angeläget. Gruppen delar denna uppfattning och anser att fusk med ingredienser och märkning är helt oacceptabelt. Livsmedelsverket anvisades medel i föregående års budgetproposition för att motverka livsmedelsfusk. Det vore enligt gruppens mening värdefullt om regeringen kunde återkomma och redogöra för vilka resultat som resursförstärkningen ledde till.

Livsmedelskontrollen i Sverige är tillfredsställande, men det finns vissa brister på framför allt lokal och regional nivå. Gruppen delar regeringens bedömning att arbetet med att stärka samordningen av livsmedelskontrollen för att likrikta och ytterligare riskbasera kontrollen bör fortsätta.

Det är viktigt att regeringen och berörda myndigheter fortsätter sitt arbete för att förbättra förutsättningarna för de småskaliga livsmedelsföretagen och att detta arbete klart och tydligt redovisas i kommande budgetpropositioner. Gruppen kan konstatera att regeringen i årets budgetproposition redovisar statistik över småskalig livsmedelsproduktion, vilket är mycket positivt. Gruppen noterar att antalet företag inom småskalig livsmedelsproduktion

fortsätter att öka. Utskottet har tidigare framfört att det är viktigt att fortsättningsvis uppmärksamma de olika frågor som lyftes fram i utskottets uppföljning av statens insatser för småskalig livsmedelsproduktion 2009 och att resultatet av de åtgärder som vidtas med anledning av uppföljningen fortsättningsvis redovisas till riksdagen i regeringens årliga resultatredovisning i budgetpropositionen. Utskottet lyfte bl.a. fram frågor om regelverket och livsmedelskontrollen. Det är enligt gruppens mening alltså viktigt att uppmärksamma dessa frågor och att regeringen i budgetpropositionen årligen redovisar vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av utskottets uppföljning.

4 Landsbygdsprogrammet

4.1 Utskottets uppföljning och tidigare ställningstaganden

År 2012 genomförde miljö- och jordbruksutskottet och näringsutskottet en uppföljning av vissa frågor inom landsbygdsprogrammet.⁸ Uppföljningen inriktades på tre delar av programmet: Stöd till mikroföretag, grundläggande tjänster (t.ex. dagligvaruhandel och bredbandsutbyggnad) och stöd till biogasproduktion.

4.2 Regeringens resultatredovisning

Av årets budgetproposition framgår det att den föregående regeringen har beaktat de synpunkter som miljö- och jordbruksutskottet (tillsammans med näringsutskottet) framförde i uppföljningen av vissa delar av landsbygdsprogrammet när det gäller utformningen av landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020.

4.3 Utskottets tidigare ställningstaganden

Miljö- och jordbruksutskottet konstaterade att landsbygdsprogrammet och de olika insatser som görs inom ramen för programmet har gjort att landsbygdsfrågor har kommit att uppmärksammas på olika sätt, samt att utvecklingen på landsbygden ser olika ut i olika delar av Sverige och att det behövs fortsatta insatser för att åstadkomma en positiv utveckling på landsbygden. Av den anledningen utgick utskottet från att regeringen beaktar resultatet av uppföljningen i samband med utformningen av landsbygdsprogrammet för perioden 2014–2020.

⁸ Uppföljningen publicerades i rapporten 2012/13:RFR4 och behandlades av miljö- och jordbruksutskottet i bet. 2012/13: MJU2.

4.4 Uppföljnings- och utvärderingsgruppens iakttagelser och bedömningar

De iakttagelser som framfördes i miljö- och jordbruksutskottets och näringsutskottets uppföljning av delar av landsbygdsprogrammet har enligt regeringen beaktats vid utformningen av det nya programmet 2014–2020. Gruppen anser att det är glädjande att uppföljningen har använts för att åtgärda uppmärksammade brister. Det är viktigt att de synpunkter som tidigare har uppmärksamrats av utskotten beaktas både i slutfasen av framtagandet av det nya landsbygdsprogrammet och därefter i det fortlöpande arbetet.